

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Inserti: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačano	K 300—	celoletno	K 450—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—		40—

„Pri morebitnem povišanju se šta daljša naročnina doplačati.“
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 100 po nakaznici. Na samo pisni naročila brez plačila denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K
Poštnina plačana v gotovini.

Autonomisti.

Gramofoni naših političnih nasprotnikov imajo sedaj samo eno ploščo z melodijo »centralizem« in »avtonomija«. Goni jo od jutra do večera do dosadnosti, tako da je postala že čisto navaden »gassenhauer«. Kaj čuda, da se je plošča že tako zelo obrabila, da je polna dis-harmonij in da nihče več ne ve, kako zapoje centralist, kako pa avtonomist. Pojma »centralizem« in »avtonomija« sta postala publici brez notranje vsebine. Vedno bolj se kaže, da takozvani »avtonomisti« v resnici hočejo vse kaj drugega, kakor pa neko zdravo avtonomijo, ki bi prišla res v korist ljudstvu. To se vidi že iz tega, da podtikajo takozvanim »centralistom« namene, ki jih ti nikdar niso bili gojili, ter jih napravljajo odgovorne za dejanstva, ki niti najmanj nimajo svojega izvora v kakem »centralizmu«. Vse nezadovoljstvo, kar ga je resničnega in umetno pri-krojenega v ljudstvu, gre na rovač centralizma. Vse dobre točke, ki jih trosi demagogija in jih darujejo njene prazne obljube, prinese seveda avtonomija.

Ce ljubljanska davčna administracija komu previsoko odmeri davke, je seveda kriv — Beograd. Demagog pa zamolči, da je cenilne komisije bila ukinila vitez Pogačnikova vlada, ki je v njej imela relativno večino SLS in dosti močno zastopstvo tudi socialistična stranka. Demagog ti tudi ne bo pojasnil, da bodo obstojali davki, pa naj uvedemo še tako široko avtonomijo. Da, držnemo se trditi, da bodo v tem slučaju davki mnogo višji in obširnejši. Kajti poleg potrebščin centralne vlade, ki jo imajo notabene vsi avtonomisti na svojem programu, namreč za ministrstva, za parlament, za armado, za zunanjo službo i. dr., bi trebalo kriti ne razmerno visoke izdatke pokrajinske uprave z lastnimi vladami, z lastnim pokrajinskim parlamentom in z lastnim uradniškim aparatom. Zlat' vek zdaj Kranjcem pride!

Na Koroškem so, kakor je bilo spričo obstoječim razmeram pričakovati, občinske volitve imele za Slovence neugoden uspeh. Temu je seveda zopet kriv — centralizem, ali kakor pravi »Slovenec« — Pašić. V kakšno vzročno zvezo pride Pašić z občinskimi volitvami na Koroškem, nam je res neumevno. Ali je centralizem kriv, da plebscit ni uspel vzlic temu, da je zanj žrtvo-

val do sto milijonov kron? Upali bi si nasprotno trditi, da so temu neuspehu krivi oni avtonomisti, ki od »centralizma« živovanih sto milijonov niso znali uporabiti ali pa so jih celo napačno uporabili. In kaj naj bi Pašić storil danes, da bi v slovenskih koroških občinah res tudi zmagovali Slovence, da bi se ubranili vseh nasilstev in brutalnosti. O pač, nekaj bi lahko storil, to pa bi bilo tudi edino, kar bi mogel storiti: armado pol milijona mož pustiti marširati preko Karavank. Kdo pa bi bil potem prvi, ki bi se upr tako odločnemu koraku? Niso li sedanji avtonomisti, ki so bili izdali parolo, fantje, ne na vojaške vaje, ki zavestno hujskajo proti armadi, ki so v tem pogledu popolnoma demoralizirali naše ljudstvo? S svojim defetizmom so ustvarili žalosten pojav v naši armadi, dezertersja. Saj pa v Avstriji niso vzgajali dezertersjev! Ali seveda, s tem, da kažejo Pašića ubogim Korošcem, hočejo reči, ecce centralizem! Kakšteršič II., vojvoda kranjsko-stajerski s sedežem v Ljubljani, ta bi bil drugačen ptič, ta bi že pokazal Nemcem in Italijanom!

Na klerikalnem shodu v Unio-nu je dr. Šimrak z vso resnostjo tvežil, da bo po novi ustavi za kak most čez Savo potrebno dovoljenje iz Beograda. Svar je pa ta, če bo most gradila pokrajinska oblast v lastnem področju, si ga bo sama gradila in plačala. Ako pa naj da denar ministristvo, potem mu smemo že pripoznati toliko, da ima odločilno besedo pri tem. »Slovenec« zopet prikazuje kot izrastek centralizma, češ da morajo naša oblastva občeati z državljani tujih držav v inozemstvu preko našega vnanjega ministristva. Seveda »Slovenec« ne pouči svojih »bravcev«, da bo ostal isti način občeavanja, pa naj bo še taka avtonomija, ker so taki mednarodni predpisi ter ona tuja država ne bi pristala na drug način občeavanja. Ob sedanjih občinskih volitvah si stoje nasproti »centralisti« in »avtonomisti«, tako trdijo naši politični nasprotniki. V resnici niti JDS, niti SKS pri obč. volitvah ne nastopa v znamenju centralizma, avtonomija občine stoji izven diskusije. To dobro vedo, pa vendar kričijo.

Teh nekoliko primerov daje spoznanje, da stoji za onim bojnim geslom vse kaj drugega. Da je klerikalcem za gospodstvo in nič dru-

gega kakor za gospodstvo, je jasno. Tu je iskati jedro njihove borbe za avtonomijo. Skomina se jim blaže-nih časov žalostnega spomina Susteršičevega vladanja v deželnem dvorcu kranjskem. Tudi to je jasno, da porivajo to geslo v ospredje elementi, ki imajo ves interes na tem, da ne pride do miru in do konsolidacije v naši državi. Podzavestno jim nasedajo drugi, ki jim pripoznavamo bonam fidem in notranje prepričanje, da bi bilo za procvit države boljše, ako je ureje-na avtonomistično. Vprašanje dopušča diskusijo in stvarno razpravo. Nihče danes še ne more trditi, da ima absolutno prav, ko odgovarja na vprašanje, kaj je v večji korist državi, ali centralizem ali avtonomija ali nekak mešan sistem, kakor ga predvideva ustava. Take diskusije smo pričakovali od tednika »Avtonomist«, ki sta mu posodila ime naša priznana publicista Prepeluh in prof. Lončar. Dosedanje številke so nas zelo razočarale. Samo zabavljanje in nestvarna kritika brez pozitivnih misli in konkretnih predlogov. List do zdaj ni bil drugega kakor navadno agitacijsko sredstvo za občinske volitve. Obžalujemo, da imenovana dva gos-poda s svojimi imeni krijeta tako pisavo. Predstavljali smo si, da bo »Avtonomist« nekaka revija ad hoc, ki bo povsem stvarno in resno razmotrivala svoj predmet ter nam predvsem predložila konkreten načrt, kako si gospodje zamišljajo avtonomijo in v koliko jo hočejo opredeliti od centralne uprave, ki jo menda v gotovi meri ne zanikujejo. Načrt bi izzval kritiko, mnenja bi se kresala in ni izključeno, da bi se končno našli na neki srednji poti. Vse življenje je kompromis, politike največja umetnost ravno je, potom kompromisa pustiti živeti idejo samo.

Pa kakor je že pri nas navada, tudi najboljša misel, če pride od političnega nasprotnika, je za nič in brez vrednosti, jo pustimo oškropiti od cestnega blata. A priori je diskreditirana. Nje nositelj pa je sovražnik ljudstva, narodni izdajalec, državi nevaren element. Danes sta diskreditirana i centralizem i avtonomija, ker nobeden izmed nju ne krije več pravega pojma za to, kar hočeta izraziti. Ta pojma, kakor se danes zlorabljata, sta postala bojni gesli, v znamenju katerih skušamo ubiti svojega političnega nasprotnika.

»Vi ste zdravnik, doktor,« je odgovoril z nasmehom; »ti ljudje,« je dodal polglasno, »poznajo samo snov. Nikoli v nič ne verujejo.« Cesar je prebil noč zelo slabo. Govoril je z menoj zelo dobrotljivo. Potem mi je dal v popolni mirnosti tale naročila. Po moji smrti, ki ne more biti daleč, hočem, da raztelesite moje truplo. Hočem tudi in prosim vas, da noben angleški zdravnik name ne položi roke. Ako bi vključ temu koga nujno potrebovali, dovoljujem vam poklicati edino dr. Arnotta. Želim tudi, da vzamete ven moje srce, da ga daste v špirit in ga odnesete v Par-mo moji dragi Mariji Lujizi. Recite ji, da sem jo nežno ljubil, da je nisem prenehal ljubiti... Povejte ji vse, kar ste opazili, o vsem, kar se tiče mojega stanja in moje smrti. Priporočam vam posebno, da dobro preiščite moj želodec in podajte o tem natančno podrobno poročilo, ki ga oddaste mojemu sinu... Neprestano davljenje mi daje sumi, da je želodec od vseh mojih organov najbolj bolan: mislim, da je prav, če sodim, da je prizadet od bolezn, ki je tudi mojega očeta spravila v grob: mislim na raka. To mi je prišlo na misel, ko sem opa-

Napoleon in Slovenci.

Jutri se dopolni sto let, odkar je daleč od svoje domovine, na gradičku Longwood osamellega otoka Sv. Helene v južnem delu Atlantskega oceana umrl eden največjih genijev, kar jih je narodilo človeštvo, Napoleon. Jedva 52 let star je moral umreti in polnih šest let je živel kot jetnik pod argusovimi očmi angleškega guvernerja Fildsona Lovea. Šele devetnajst let po njegovi smrti, l. 1840, za vlade Ludvika Filipa so dali Francozi prepeljati telesne ostanke največjega svojega vojskovodje in državnika v domovino in neizmerno sovraženi, a tudi neizmerno proslavljeni orjak je našel svoje počivališče v pariškem »Denu invalidov«, kjer leži še dandanes.

Stara, siva palača ogromnih dimenzij, na dvorišču cerkev s pozlačeno, daleč vidno kupolo, bivališče francoskih najzastojnejših invalidov in francoskega armadnega muzeja, je hkratu Napoleonova grobnica. Vse naokoli spominja le na slavnostne dobe vojne francoske slave. Ko prekorajimo častno baterijo, ki jo tvorijo zaplenjeni sovražni topovi najrazličnejših tipov iz vseh delov zemeljske krogle in ki so jo pomnožili v poslednji dobi še novi orjaki iz Kruppovih tovarnov, stopimo na »častni dvor«. Obleti in okoli stoji troje svetovne vojne, sestre, trenjeni nemški aeroplani, strojne puške, topovi i. dr. ter celo nemški tank.

Tik stoji cerkev. Odrta okrogla kriptna šest metrov globoka, na njenem dnu sarkofag iz ogromnega porfirja, ki ga obdajajo mozaik vencev z imeni slavnih zmag v Evropi, Aziji in Afriki ter vrste alegorij in praporjev: tu je Napoleonov grob. Občutek ničevnosti in minljivosti vsega pozemskega, umrljivosti tudi najboljšega in največjega obide vsakega posetnika s tiho grozo in resignacijo. Iz ničnosti se je dvignil Napoleon iz lastne volje in sposobnosti do največje moči in slave ter je padel zopet v ničnost.

L. 1769. je bil rojen v Ajacciu na otoku Korziki kot sin odvjetnika Karla Buonaparte; njegova mati je bila lepa Korzikanka Leticia Ramolino. V srednjem veku so bili Buonaparti odlični senatorji italijanskih republik ali visoki prelati. Bili so v sorodstvu z Medicejci, Orzinjjevi in Lomellini; nekateri visoki uradniki, drugi umetniki, pisatelji, dramatik in znanstveniki. Napoleon pa se ni nikoli bahal s svojimi pradedi, nego je bil ponosen na svojega skromnega, ubožnega očeta in na svojo ubožno mater. Ko je avstrijski cesar Franc ob času Napoleonove zaroke z nadvojvodinjo Marijo Luiso naročil genealogom, dokazati, da izvira Napoleonov rod iz najstarejšega italijanskega plemstva, je izjavil Napoleon, da je »rajski potomec kmetov, kakor malih italijanskih tiranov«. — In Napoleon sam je pripovedoval, da mu je bil oče pri-

prost, a bistroumen veseljak, mati pa žena jeklene volje. Ko je postal oče Karel poslanec, zastopnik korzikanskega plemstva v pariškem Versaillesu, je vzel sina Napoleona s seboj ter ga je dal v vojaško šolo v Brienneu.

In Napoleon je preživel kot dijak vse bridkosti in ponižanja bednega študenta ter je kasneje kot mlad vojak trpel vsa pomanjkanja in zapostavljanja reveža brez protekcije in upliva. A prav zaradi teh grenkih izkušenj se je oklenil z vso strastjo načela revolucije: »Vsi ljudje so enakopravni!« in prav zato je bilo glavno geslo njegovega življenja: »Talentom se mora odpreti svobodna pot!« Z nečuvno energijo je študiral, večkrat lačen in slabo oblečen, prekosil je vse plemenite tekmece, postal častnik, kmalu že poveljnik zmagalet in končno general. Pomnil se je ruski armadi, a bil zavrnjen! Usoda! — Njegove zmagave v Italiji so ga dvignile na prvo mesto francoskih revolucionarjev poveljnikov, a hkratu tudi premetenih diplomatov. In postal je konzul v trionviratu, nato konzul absolutist ter končno cesar.

Papež, kralji, cesarji in carji so se mu klanjali ter ga — sovražili: vse je pač nadkrijeval po genialnosti, energiji, naprednosti in osebnih hrabrosti. On, sin malega advokata! In padel je edino zaradi prevelike, preveč dobesedne discipline svojega maršala Grouchyja, ki mu med bitko pri Waterloo ni prišel s svojo armado na pomoč. Ako bi se bil Grouchy pravčasno in brez povelja, ki le slučajno ni došlo, udeležil bitke, bi se bilo morda kolo zgodovine popolnoma okrenilo in Napoleon bi ne bil izgubil prestola.

Od l. 1796.—1813. se je bleščala Napoleonova zvezda na svetovnem nebesu ter se je utrla hipoma... A njegova slava je večna. Lord Byron, Heinrich Heine, Beranger, največji pesniki, pisatelji, slikarji in kiparji so ga opevali in proslavljali kot človeka močnega, ki ima historična maha enakih. Tudi po svojih človeških napakah je bil velik. Usodna po mu je postala megadomanija: pozabil je končno, da je ljudstvo vse in da je interes države preko vsega. Zatajil je demokratična načela, ki so ga dvignila ter se je udal vsega ljubljenosti, mržnji in zavisti ter ničmernosti. To je njegova krivda, ki je prinesla svetu toliko neizmernega gorja.

Toda tekmo sto let vzlic vsej negativni kritiki Napoleonova popularnost skoraj da ni prav nič obledela. Zlasti ne med Francozi. Slovencem pa je ime Napoleonovo med najsvetlejšimi. Dne 1. aprila 1797. je bil Napoleon Buonaparte, tedaj vrhovni poveljnik zmagovalne francoske armade, v Ljubljani. Prvič je takrat med francosko okupacijo slovenskih dežel prišel slovenski jezik do svojih pravic in je začutil naš

Napoleonova smrt.

(5. maja 1821. na otoku sv. Helene.)

Po zapiskih Napoleonovega osebnega zdravnika dr. Antomarchija.

1. Zadnji dnevi.

28. aprila 1821. — Cesar ni skoraj nič spal. Vendar mu je nekoliko bolje nego včeraj. Jedel je malo in se ni davil. Zgodaj zjutraj se je počutil precej dobro, vstal je in je tri ure deloma diktiral, deloma pisal. To delo ni imelo početka nikakih slabih posledic. Toda okoli devetih se je pojavilo davljenje. Napoleonu je bilo po tem ves dan zelo slabo. Ob pol dveh si je dal poklicati Vignallija. »Ali veste abbe, kaj je to ognjena komora?« — »Da, sir!« — »Ali ste kdaj oskrbovali kaj takega?« — »Nikoli.« — »Torej oskrbite to zame.« — Začel je razlagati o tem najmanjše podrobnosti in je dajal duhovniku dolga navodila. Njegov obraz je oživel in

*) Chambre ardente, posebno francosko sodišče iz 16. stoletja za krivoverce, heretike, zastrupljevalce itd. Obtoženi so bili navadno obsojeni na grmado.

se je krčevito tresel. Nemirno sem opazoval utripe na njem.

»Vi ste vzvišen nad temi slabostmi,« se je obrnil naglo k meni; ne vem, katera moja kretnja mu ni ugajala. »Kaj hočete! Nisem niti filozof niti zdravnik. Verujem v Boga in imam vero svojega očeta. Ni brezverec, kdor hoče.«

Na to se je obrnil zopet k duhovniku in je rekel: »Rodil sem se v katoliški veri. Hočem spoiniti dolžnosti, ki mi jih ta vera daje, in sprejeti tolažbo, ki jo nudi. Vi bodete stalno čitali mašo v sosedni kapelici in izpostavite najsvetejšo za 40 ur. Ko umrjem, postavite oltar ob moji glavi. Čitali bodete mašo tudi vbodoče in izvršite vse običajne obrede in ne prenehate, dokler ne bom v zemlji.«

Abbe je odšel. Ostal sem sam. Cesar mi je prigovarjal zaradi moje domneve nevere. »Ali morete ne verjeti v Boga?« — Saj vendar vse dokazuje njegovo eksistenco in največji duhovi so verovali vanj.«

»Saj nikoli ne dvomim o njem, sir. Opazoval sem vaš vročinski utrip. Vaše veličanstvo je mislilo, da vidi na mojem obrazu izraz, ki ga tam ni bilo.«

zila, da se davljenje pojavlja pogosto in da se ne da premagati. Treba pa je pripomniti, da sem imel vedno železen želodec in da sem trpel na tem organu šele v zadnjem času; dasi je moj oče zelo ljubil močne jedi in alkoholne pijače, jih nisem jaz mogel nikoli uživati. Prosim vas in naročam vam, da ničesar ne opustite pri oni preiskavi, da boste mogli mojemu sinu, ko se snide te z njim, sporočiti svoja opazovanja in nasvetovati najboljša zdravila. Ko me ne bo več, odidete v Rim in poiščete mojo mater in mojo družino: sporočite jim vse, kar ste opazili, kar se tiče mene, moje bolezn in moje smrti na tej nesrečni skali. Recite jim, da je veliki Napoleon izdihnil v zelo žalostnem stanju, v popolnem pomanjkanju, v zapuščenosti prepuščen sam sebi in svoji slavi. Recite jim, da je umrl zapuščajoč vsem vladujočim rodbinom za dedščino vso grozo in sramoto svojih zadnjih trenutkov.«

Ob desetih zjutraj. Vročina nenkrat ponehuje. Bolnik pada v popolno oslabeost. Govori še mnogo toda njegove besede so raztrgane, brez zveze in nimajo skoraj nobene smisla.

Bolnik je zelo nemiren; nekolikokrat je poskusil dokončati osmi dodatek svoje oporoke. Ne more pisati, niti sedeti.

2. maja. Vročina se je podvojila. Delirij. Cesar govori le o Franciji, o svojem sinu, o svojih vojaških prijateljih. »Steingel! Desaix! Massena! Zmaga je odločena! Pojdite! Hitite! Hitro na napad! Naši so...!« Poslušal sem in opazoval razvoj te bolestne agonije. Bil sem obupan in onemogel; tu je Napoleon z vsemi silami skočil na tla in z vso silo hotel oditi na sprehod na vrt. Skočim, da bi ga zadržal, noge mu oslabe, pade znak. Ne pozna nikogar več, je zbehan in boječ, vedno hoče iti na vrt.

Vročina pojenjuje. Cesar mi daje nekatera navodila in prištevaja: »Pomnite dobro vse, kar sem vam naročil, ko me ne bo več tu. Skrbno raztelesite moje truplo, posebno želodec. Montpellierski zdravniki so rekli, da je želodni rak deden v naši družini. Njih poročilo ima mislim Ludvik shranjeno; dobite ga in primerjajte s tem, kar boste opazili sami, da bi vsaj svojega sina rešil pred to strašno boleznijo. Obiščite ga, doktor, in mu svetujte, kaj je treba storiti. Prihva-

narod pomladanski veter svobode in demokracije. In Jugoslovenci so po Napoleonovi zaslugi doživeli l. 1809. prvič vsaj delno edinjenje. Nova Ilirija od Visokih Tur do Bara je obsegala 60.400 km² in štela nad 2 milijona Slovencev, Hrvatov in Srbov. Takrat je zapel naš Valentin Vodnik svojo »Ilirijo oživljeno« v zlati, navni veri, da je končno napočila slovenskemu narodu doba duševne svobode in moderne napredka. Maršal Marmont, vojvoda dubrovniški, je bil ilirski guverner s podkraljevisko oblastjo ter je stoloval v ljubljanski škofijski palači. In uvedel je res demokratsko upravo, ki se je odlikovala od nemške avstrijske kot dan od noči. Občine so upravljali slovenski meri v uradniškem činu, sodišča so uradovale naglo in pravično, javni red je bil vzoren, prejšnje roparstvo in tatinstvo je bilo urno zatrto, uredila se je aprovizacija mest ter se je javno zdravstvo korenito izboljšalo. Pospeševalo se je zanemarjeno kmetijstvo in gozdarstvo, ščitila sta se lov in ribarstvo ter pospeševala obrt in trgovina. In Francozi so gradili po naših krajih ceste, mostove, zlasti pa šole. V vsaki občini naj bi bila ljudska šola za dečke in v vsakem večjem kraju šola tudi za deklice. Francozi so otvorili visoke šole za zdravil-

stvo, kirurgijo, tehniko in pravoznanstvo, liceje in gimnazije pa so pospeševali in jim nastavliali najboljše domače in svoje profesorje. Učni jezik po ljudskih šolah je bil slovenski, po višjih zavodih pa tudi francoski. Matije Ravnihar je bil kancelar prve slovenske univerze in Valentin Vodnik ravnatelj ljubljanske gimnazije; slovenska knjižica se je svobodno širila med ves naš narod. Ogromen napredek!

Tako so skrbeli Francozi pod orlovskim očesom Napoleonovim za kulturo Slovencev. Zato pa spomin na to dobo ni zamrl v našem narodu niti do današnjega dne. Hujskali so kmete le avstrijski kmeti in nemški misleči duhovniki in redovniki, ki jim je Napoleon v javnosti in po šolah pristigel prepotenco. In vsi upori naših kmetov so imeli izvor le v intrigah avstrijskih uradnikov, nemških aristokratov ter reakcionarnih duhovnikov... Klerikalci je bil že takrat naša nesreča... Jutri je sto let Napoleonove smrti. S hvaležnostjo se bomo spominjali velikega moža, ki je že l. 1809. vedel, da smo Jugoslovenci en narod ter nas je prvi ujednil vsaj deloma v eno državo, Napoleona, ki nam je dal prvi okusiti sadove prave kulture, svobode in demokracije.

Politične vesti.

— Ugovor proti občinskim volitvam v Mariboru. Maribor, 3. maja. JDS, je danes vložila ugovor proti občinskim volitvam, ker so se pri skrutinju razglasili namestniki iz liste namestnikov mesto iz liste odbornikov. Ker je to v naglici storjeno napako okrajno glavarstvo takoj uradno popravilo, je vprašanje, ako bo vlada smatrala to reklamacijo za merodajno. Ker pa je stranka vložila še drugo reklamacijo glede nekega volilca, je skrajno gotovo, da se bo volitev župana zavlekla. — Od NSS bo moral najbrž odstopiti kot odbornik dr. Jurečko, ker je kot okrajni zdravnik politični uradnik.

— Dr. Korošec in Srbi. Dr. Korošec shod v Mariboru je bil precej obiskan, ker so klerikalci priredili shod naslašč zato, da se jim ni bilo treba udeležiti koncerta za pravoslavno cerkev. Dr. Korošec je govoril še dosti objektivno. Prepričal pa se je, kako globoko je zasejano med njegovo stranko seme sovražnosti napram Srbom, zato je opozarjal, da se Srbi ne smejo sovražiti. Povedal je tudi, da ga »stari lisjak« Pašić vabi v ponedeljek v vlado, da pa se ne bo pustil ujeti.

— Nadaljevanje trgovskih pogajanj z Italijo. Beograd, 3. maja. Ker se poročila iz Rima, da se hoče italijanska vlada strogo držati rapalske pogodbe, se bodo v kratkem nadaljevala trgovska pogajanja med našo državo in italijansko delegacijo.

— Nove težkoče v agrarni politiki. Beograd, 3. maja. Današnja »Pravda« javlja, da se agrar, politika v Bosni razvija nepovoljno, ker so se pokazale nove težkoče in novi problemi. Med kmečkimi delavci je nastal spor glede pravic posameznika o obdelovanju zemlje. Poleg tega boljše vizirajo agitatorji zemljoradniške stranke seljačke mase. Oblasti imajo vsled tega velike nepravilice. Zemljoradnik Malenica hujška seljake k nasilju. Že sedaj se vidi, da bo ostalo veliko zemlje neobdelane. Z druge strani pa pozivljajo komunistični agitatorji z letaki na odpor proti državi.

— Češka misija v Ukrajini. »Tri-buna« doznava iz dobro poučenega vira, da je v Ukrajini odpovala češkoslovaška misija treh članov, ki bo napravila potrebne korake, da se tam zostali Čehi čimprej vrnejo v domovino. Varšavska vlada je dovolila, da se vrnejo preko Poljske.

— Češkoslovaška delegacija na poti v Rusijo. Te dni odpojuje v Rusijo češkoslovaška delegacija iz šestih članov, ki zastopajo urad za inozemsko trgovino, zunanje ministertvo, zvezo industrijcev, praško trgovsko in obrtno zbornico, centralno komisijo legionarjev in zvezo Čehoslovakov v Rusiji.

— Sodba naših Amerikancev o Jugoslaviji. »Ameriška Domovina« piše: Naši ameriški rojaki, ki so šli do

sedaj v stari kraj, bi se dali deliti nekako v tri dele in sicer: prvič na one, ki so šli tja s trdnim namenom, da ostanejo tam za stalno in da sprejmejo razmere take, kakršne pač so, ter na podlagi njih nadaljujejo boj za svoj življenjski obstanek in napredek; drugič na one, ki so šli tja samo na obisk in zato tudi niso imeli namena ostati tam ne glede na to, kakšne razmere vladajo v starem kraju; in tretjič na one, ki so šli tja takorekoč na slepo srečo, češ, ako bo kazalo ostanem tam, ako pa ne, pridemo pa lepo nazaj. Prvi del je ostal skoro ves tam, ker so v njem obsežni v prvi vrsti kmetije in samostojni rokodelci. Obioli so šli tja v zavesti, da bodo živeli od svojega lastnega dela, to je, od dela svojih rok, vsled česar je njihov obstoj in napredek mogoč tudi v takih razmerah, kakršne bi smatrala pretežna večina drugih stanov za neznosne. Delo te vrste je namreč samo ob sebi tako velika in važna življenjska sila, da more živeti samo od sebe in poleg tega dajati življenje tudi drugim. Ako je sploh kak obstanek mogoč, potem sta kmet in rokodelci prva dva, ki si ga moreta napraviti. Sicer so pa razmere v Jugoslaviji, zlasti v Sloveniji, še zelo daleč od tega zadnjega štadija. Da se je, oziroma, da se bo druga vrsta vsa vrnila, je povsem naravno, ker tu sem spada povečini boljše situirani del našega naroda v Ameriki in zato je skoro nemogoče pričakovati, da bo kdo ugodno sedanjost zamenjal za negotovo bodočnost, pa naj se še tako blesti in naj še toliko obeta. Jugoslavija je dežela bodočnosti, zato le oni računajo in upoštevajo Jugoslavijo, komur sedanjost še ni nastila njegovih želja in še ni uresničila njegovih življenjskih načrtov. Pripomniti pa moram na tem mestu, da je marsikateri rojak iz te vrste prinesel še dokaj ugodno mnenje iz Jugoslavije; ako že tega ne, pa vsaj tiste strupene, vse zamažujoče graje ni prinesel iz starega kraja. Najslabša poročila o razmerah v Jugoslaviji so prinesli oni, ki so šli domov bodisi brez namena, bodisi z namenom, da bodo začeli kako podjetje, to je oni, ki so šli domov več ali manj za špekulativnimi nameni. To mi bo priznal vsakdo, ki se je zanimal za to vprašanje, odkar je pot v stari kraj odprta. Ti pravijo, da je Jugoslavija najslabša dežela pod solncem. Resnično, Jugoslavija ni dežela srečolovstva, temveč dežela dela. Na vseh poljih človeške delavnosti potrebuje podjetnih, vstrajnih, širokoobzornih in izkušnenih delavcev. Blagostanje ne pride samo po sebi, k blagostanju vodi umno, vstrajno in smotreno delo. S takim delom se doseže vse, brez njega nič. Za špekulante torej ni tal v Jugoslaviji. Sicer pa je trpela in še trpi na domačih parasitskih špekulantih, ki so produkt ne-

nekaj denarja! Tudi ž njimi se moram razločiti. — 3. maja. Noč je bila boljša nego po navadi. Včerajšnja zlovesča znamenja so se pomirila; bolnik si je za trenutek opomiril. Vročina pada. Odhajamo. Gospod abbe Vignali je ostal sam. Prišel je za nami čez čas v sosedno sobo, kjer nam je povedal, da je dal cesarja v poslednje olje. Vročina hitro raste. Splošna slabost. Izraz obraza je mrtvaški. Napoleon še obvlada čute. Opozorja izvršitelja svoje oporoke, naj v slučaju, da izgubi zavest, ne dopusti, da bi se k njemu približal kak angleški zdravnik razven dr. Arnott. — »Jaz umrjem, vi se vrnete v Evropo; treba je, da vam svetujem, kako se imate vesti. Bili ste z menoj v izgnanstvu, ostanite zvesti mojemu spominu; ne storite ničesar, kar bi ga omadeževalo. Vse nazore sem potrdil, utrdil sem jih s svojimi zakoni, s svojimi dejanji, niti enega ni, da bi ga ne bil posvetil. K nesreči so bile razmere neugodne. Moral sem kruto postopati, pred sodišče klicati, prišli so prevrati, nisem mogel kljubovati in

normalnih razmer, ki pa izginejo skupno z nenormalnimi razmerami. Kdor zavira rokave in se loti neustrašeno dela, temu ne izostane uspeh. Pogoji so dani in se bodo izboljševali od leta do leta.

— Občinske volitve v Belgiji. Nedavno tega je priobčil »Slovenec« zmagoslavno vest, da bodo pri pravkar vršilih se občinskih volitvah na vsi črti zmagali klerikalci in socialisti, poraženi pa bodo liberalci. Med tem so se občinske volitve v Belgiji končale. »Slovenec« molči. Zakaj? Ker se njegova prerokovanja niso uresničila! Ne samo to, da niso liberalci bili poraženi, marveč so na vsi črti odbržali svoje pozicije, v nekaterih večjih mestih pa so si priborili izdatno večje število mandatov, kakor so jih imeli dosedaj. V Antverpu so bili socialisti poraženi, dasi so baš v tem mestu računali s popolno zmago. V Bruslju so dobili socialisti samo 9 mandatov, liberalci 14, klerikalci tudi 14. Belgijski listi pišejo, da je pri volitvah zmagalo »zdravo narodno čustvo«. Socialisti so doživeli občuten poraz, zlasti tam, kjer so imeli na prvih mestih v kandidatnih listah ekstremne elemente. Volitve bodo imele velik vpliv tudi na belgijsko zunanjo politiko. Socialisti so namreč proti sankcijam v Nemčiji. Njihov poraz pri volitvah pomenja ojačenje dosedanje politike belgijske vlade.

— Paževa akcija za klerikalno časopisje. Berlinski »Reichshof« poroča, da je papež Benedikt XV. odredil četrto nedeljo po Velikonoči kot prapogondo za klerikalno časopisje. Nadalje namerava papež izdati posebne odredbe za katolike, katerim bo »sub gravi« prepovedano brati nasprotno časopisje.

Iz naše kraljevine.

— Nov zakon za univerze in osnovne šole. Beograd, 3. maja. V ministertvu prosvete so izdelujeta dva zelo važna zakona o univerzah in osnovnih šolah. Jugoslovensko učiteljsko združenje proučuje sedaj zakonski načrt glede osnovnih šol.

— Pravosodni minister na inšpekciji. Pravosodni minister Marko Gurič je pretekli teden službeno obiskal Mitrovico, Staro Gradsko in Požego, kjer si je ogledal kaznilnice in vzgajališča. V Požegi je dne 30. aprila prisostvoval Zrinjsko - Frankopanski slavnosti.

— Dalmatinski duhovnik proti Jugoslaviji. Splitski »Život« poroča, da propoveduje duhovnik Marojević v cerkvi sv. Duha italijanski in da žali dinastijsko, državo in vojsko. Med drugim je rekel v pridigi: Mi smo Italijani in moramo ostati zvesti bratom, s katerimi moramo biti združeni.

— Načrt za vseučilišno knjižnico v Beogradu, za katero je daroval Carnegie 12 milijonov kron, bo te dni dovršen.

— Nov poslovnik v mali obrti. Beograd, 3. maja. Ministertvo za socialno politiko pripravlja nov poslovnik, ki bo uredil odnose med delodajalci in delojemci v mali obrti.

— Akrobata Družanić, o katerem smo včeraj poročali, da je ušel z dvema deklicama iz Varazdina, so artileriji varazdinski in zagrebški detektivi v Sisku, kjer je priredil akrobatično predstavo. Policija je aretirala celo družbo. Deklici sta se vrnila v spremstvu svojih mater v Varazdin, Družanić pa je moral iti v zapor.

— Škofovske konference v Zagrebu. Zagrebška »Narodna Politika« poroča: V petek so se pričele v Zagrebu konference celokupnega jugoslovanskega episkopata. Teh konference se udeležujejo: Ljubljanski škof dr. Jeglič, mariborski škof dr. Napotnik, črnoški škof nadškof dr. Dobrečič, kotorski škof Uccelli, ni, hvarski škof Pappafava, mostarski škof Mišić, banjaški škof Garić, senjski škof dr. Marušić, sarajevski škof dr. Šarić, djakovački škof Akšamović, namestnik duhovniškega škofa Barbič, generalni vikar iz Velikega Bečkereka Kovacs, zastopnik duhovščine iz Bačke Herresbacher in grško katoliški škof dr. Nyarady. K temu pripo-

minja »Obzor«: »Toliko polslužbeno glasilo jugoslovanskega episkopata« Narodna Politika. Toda naša javnost ne more biti zadovoljna z enostavnim naštevanjem udeležnikov konference. Zato bi bilo dobro, da bi se bilo v komunikcu vsaj navedlo, o katerih cerkveno politi-

čnih vprašanjih razpravljajo gospodje škofi. Zakaj ne verujemo, da bodo ti enostavno vzeli na znanje poročilo g. nadškofa Baura kako je na vse njihove zahteve odgovoril Vatikan s svojim tipičnim »non possumus« (ne moremo!) — — —

Telefonska in brzojavna poročila.

Mesto Osijek za sokolski zlet.

— d Osijek, 3. maja. Mestno zastopstvo je na zadnji seji votiralo za pokrajinski Sokolski zlet, ki se

bo vršil na Vidov dan t. l. 28. tisoč kron.

Deseturno delo v malih obratih.

— d Beograd, 3. maja. Ministertvo za socialno politiko je izdelalo uredbo glede odnošajev med delodajalci in delavci. Pri malih

podjetjih, v katerih je dopustno tudi deseturno delo, je za te nadure predvidena posebna tarifa.

Ekspresni parnik med Dunajem in Beogradom.

— d Beograd, 3. maja. Včeraj je odplul iz Beograda prvi ekspresni parnik na Dunaj. Novi ekspresni parniki bodo vozili iz Beograda

v Pešto, Bratislavo in Dunaj trikrat na teden, in sicer v ponedeljek, sredo in petek.

Ustaja v Gorenji Sleziji.

— d Bitom, 3. maja. Davi so dospeli oboroženi vstaši semkaj, zasedli javne trge in ustavljali pasante. Francoski vojniki korakajo po mestu. Cestna križišča so zasedli tanki. Na hotelu »Lomnitz« vihra belo-rdeča zastava.

nateljstvo državnih železnice, je več železniških mostov v Gorenji Sleziji zletelo v zrak. Telefonske zveze s Katowicami, Rybnikom in Plesom so prekinjene.

— d Katowice, 3. maja. Ne brigajoč se za nastavljenе tanke, so proti 8. začeli vstati po celem mestu divje streljati. Navzlic proglasu obsednega stanja se streljanje nadaljuje. Pri Gornjem Glogowu sta razstreljena dva železniška mosta. Ketrin je v rokah vstašev, katerih je v okolici zbranih 3000. Vsi so opremljeni za vojno.

— d Bytom, 3. maja. Wolffov urad poroča: Iz Tarnowic javljajo: Insurgentni so zadnjo noč vkorakali v mesto. Pričelo se je divje streljanje. Francoska konjenica, ki je kmalu stopila v akcijo, je razpršila insurgente. Kakor se doznava, sta dva mrtva in več ranjenih.

— d Berlin, 3. maja. Wolffov urad poroča: Kakor objavlja rav-

— d Opolje, 3. maja. Wolffov urad poroča: Medzavezniška komisija je proglasila obsedeno stanje nad okraji Bytom mesto in okolica, Ples, Katowice, Rybnik, Zabrze, Tarnowice in Ratibor.

O poljski ustaji v Zgornji Sleziji.

— d Berlin, 2. maja. V poslanski zbornici je predsednik Loeb naznanil zbornici noto, ki je dospela iz Amerike. Predlog Ledebourja, naj se takoj prične debata o tej noti, je bil odklonjen z glasovi neodvisnih socialistov in komunistov. Predsednik je sporočil, da se bo odsek za zunanje posle jutri bavil s to noto. Nato je govoril zunanji minister ter obvestil zbornico o dogodkih v Gorenji Sleziji, proti katerim so antantne čete dosedaj energično nastopile. Minister je nato podal sliko o poškodbah, ki

so se napravile na železniških progah. Prevoz premoga, je dejal minister, je popolnoma ustavljen. Zaradi tega ne trpi samo Nemčija, temveč tudi Italija, Češkoslovaška in Madžarska. Minister je izjavil, da kaže vse na to, da gre za pripravljen upor v takozvanem Korfantiyevem ozemlju. Prisotnost rednih čet se ni mogla ugotoviti. Vendar kaže vse na to, da je vse to gibanje povzročeno od poljske strani. Nemška vlada je včeraj z vsemi sredstvi intervenirala pri medzavezniški komisiji.

Poljski protest.

— d Varšava, 3. maja. (Brezzično) Poljski plebiscitni komisar Korfantiy je poslal mednarodni plebiscitni komisiji v Gorenji Sleziji pismo, v katerem protestira proti odločitvi komisije, ki jo je doznal iz gotovega vira, da se priključita

Poljski samo okraja Ples in Rybnik. Kot mejo med Nemčijo in Poljsko zahteva takozvano Korfantiyjevo črto. Pismo veli, da je komisija odgovorna za posledice, ki bi se dogodile vsled odločitve, ki je v nasprotju s to zahtevo.

Uspeh londonske konference.

— d Pariz, 3. maja. Čeprav na ponedeljski konferenci ni bil dosežen končnoveljavni sporazum, so ostala samo še nekatera manjša vprašanja nerešena, tako da mislijo, da se končnoveljavni sporazum gotovo doseže do torka dopoldne. »Petit Parisien« trdi, da je sporazum, v kolikor se je dosegel dosedaj, za Francijo popolnoma zadovoljiv. O glavnih točkah, ki pa se objavijo šele, ko bo konferenca končana, piše Filip Millet: Temelj sporazuma med zavezniki je že določen in ta odgovarja popolnoma francoskemu stališču. Konferenca bo podvela razpravo o vojaških ukrepih z ozirom na okupacijo ruhrskega ozemlja. Obenem bo Nemčija pozvana,

naj precizira svoje stališče v vprašanju kazni za vojne krivice in v vprašanju plačevanja vojne odškodnine ter garancij v zmislu note reparacijske komisije. Dalje je določeno, da ostane ruhrsko ozemlje toliko časa zasedeno, dokler Nemčija ne bi zadovoljila zahtevam zaveznikov. O modalitetah plačevanja še ni dosežen sporazum. Kakor se zdi, je vzel vrhovni svet za podlago vsoto 132 milijard zlatih mark, kakor je to določila reparacijska komisija. Millet trdi nadalje, da se je dosegel sporazum glede pooblastil in nalog komisije za jamstva, ki se sestavi v kratkem in ki bo v glavnem imela nologo, da nadzira plačevanje nemških dolgov.

Gospodarski pogoji za Nemčijo.

— d Pariz, 3. maja. Posebni poročevalec Agence Havas javlja iz Londona nastopne podrobnosti o gospodarskem delu zavezniških zahtev: Nemčija bo morala privoliti v to, da bo vsako leto na račun svojega dolga potem amortizacije plačala dve milijardi zlatih mark in 25 odstotkov od dohodkov izvoza ali namesto tega ekvivalentno vsoto v gotovini. Tekom kratkega roka bo morala v zlatih markah ali v tujih devizah plačati 150 milijonov zlatih mark, kakor tudi 650 milijonov

nov zlatih mark v treh mesecih. Načrt zavezniških zahtev predvideva sestavo gospodarske komisije pod nadzorstvom reparacijske komisije, v kateri bodo zastopani vsi zavezniki, tudi Zedinjene države ter nevtrali, ki so podpisali obligacije. Nemčija bi z naturalijami in delavnimi močmi lahko tudi olajšala vzpostavitev delo v razrušenih krajih. Nemčija bi bila vsled obligacij za svoje dolgove odgovorna ne samo zaveznikom, ampak tudi nevtralcem.

Nemčija spremeni svoje predloge.

— d Berlin, 3. maja. »Vossische Zeitung« javlja iz Washingtona: Neko poslaništvo je baje prejelo vest, da je Nemčija pripravljena svoje najnoveše predloge tako izpremeniti, da bi jih mogla franco-

ska vlada sprejeti brez nevarnosti, da bi jih ne odobravalo francosko javno mnenje. Člani vlade odklanjajo, komentirati posvetovanja londonske konference.

Tudi Amerika ni zadovoljna z nemškimi predlogi.

— d Washington, 3. maja. Državni tajnik Hughes je včeraj ministru za zunanje posle dr. Simonsu poslal noto, v kateri izjavlja, da so nemški predlogi kot podlaga za razgovor o reparacijah nesprejem-

ljivi. Hughes priporoča Nemčiji, naj predloži zaveznikom neposredno nove predloge in ponavlja željo po nagli ureditvi tega vitalnega vprašanja.

nite mu bolečine, ki mene uničujejo! To je zadnja usluga, ki jo pričakujem od vas.

Njegov konec se je bližal. Odhajal nam je. Vsak iz nas je podvojil vnemo in uslužnost, vsak mu je hotel podati zadnje dokaze svoje vdanosti. Njegovim častniki: Maršal, Saint-Denis in jaz smo si izgovorili, da bomo bdeli pri njem. Toda Napoleon ni mogel prenesti svetlobe. Moralni smo ga vzdigovati, preoblačiti in vse oskrbovanje vršiti v globoki temi. Maršal je bil po koncu, general Montholon že ni mogel ničesar več in z menoj ni bilo nič bolje. Ugodili smo gorečim prošnjam Francozov, ki so prebivali na Longwoodu in smo si iz njih privzeli za pomočnike v žalostnih dolžnostih, ki smo jih vršili. Gospodje: Pieron, Coursot i. dr. vsi so bdeli s katerim izmed nas. Vnema in skrb, ki sta se tu kazali, sta segli cesarju do srca. Priporočal jih je svojim častnikom, hotel je, da bi dobili za to podpore in plačila in da bi se ne pozabilo na nje.

»In moji ubogi Kitajci! Naj tudi njih ne pozabijo, naj jim dajo

Koliko naj plača Nemčija?

—d London, 2. maja. Posveto-
vanja vrhovnega sveta so se vršila
v popolnem soglasju. Dosegel se je
sporazum v vprašanju pogojev, ki
naj se predložijo Nemčiji. Baje se je
sklenilo, da se obveznost za Nem-
čijo v znesku 6.600 milijonov fun-
tov šterlingov pripisuje iz izdajo
5% bonov. Nemčija naj vsako leto

plača 100 milijonov funtov in razen
tega 25% takso za svoj izvoz. Ako
bi to znašalo več kakor vsota, ki je
za obrestovanje že izdanih bonov
potrebna, bi mogla republika ko-
misija zahtevati izdajo nadaljnjih
bonov, da se absorbira prebitek,
ki nastane po odplačilu 100 milio-
nov funtov in 25% takse.

Madžarski proračun.

—d Budimpešta, 2. maja. Stran-
ka malih poljedelcev je imela zve-
čer konferenco, na kateri je izjavil
finančni minister dr. Hegedüs, da
bo meseca maja predložil državni
proračun za leto 1921/22. Proračun
kaže seveda deficit. Primanjkljaj
znaša pri končni vsoti 20 milijard
samo 9 milijard. Končna vsota pro-
računa za 1921/22 bo znašala 26 mi-
liard.

lijard. Primanjkljaj pa se bo znat-
no zmanjšal, ker se bodo dohodki
bistveno povečali z novimi davki.
Sicer pa se ta deficit more kriti z
notranjimi posojili. Minister je na-
posled izjavil, da meni, da bo pro-
računska debata trajala en mesec
in da je pri sestavljanju proračuna
za 1920/21 računal tri centime za
madžarsko krono.

Proslava 1. majnika na Japonskem.

—d Tokio, 1. maja. Majnikove
slavnosti se je udeležilo 25.000 de-
lavcev. Prišlo je do spopadov s po-
licijo. Mnogo demonstrantov je ra-
njanih. Več delavskih voditeljev so
aretirali.

licijo. Mnogo demonstrantov je ra-
njanih. Več delavskih voditeljev so
aretirali.

„Šomaštri“.

Dr. Ivan Stanovnik je odvetniški kan-
didat v Ljubljani. Pripadnik klerikalne
stranke, novočasarsko razpoložen. Izvoljen
je v ljubljanski občinski svet. Tretji je bil
na listi. Torej uvrščen po svoji sposobno-
sti takoj za Kremenčarjem. Tega mladega
gospoda doktorja so poslali na deželo agit-
rat za občinske volitve. Kako govori na
shodih, je razvidno iz večerj priobčenega
poročila iz Poljan. Da je udrhal po sli-
beralcih in »samostojnežih«, kdo bo to za-
moril fanatiku novočasarske sorte! Naj se
malo razleži in razpeni pa še opusje jedne
in druge »kapitalisti«, mu vsaj odleže in
se mu žilica pomiri. Ali to mu ni zadost-
no. Tako je bil nabit z eksplozivnimi snov-
mi, da je kar grmel okoli njega. Ko so
popadali na tla liberalci, kapitalisti in cen-
tralisti, je zagnal bombo na šola in uč-
itelstvo. Kar krpelo je iz njega steklo so-
vražstvo do učitelstva in iz njeeove pso-
valne zaloge so prileteli »šomaštri«, ki so
predobro plačani. Kmetje so se spogledali
Kmetko prebivalstvo se je tudi že v naj-
bolj zakrknjeni vasi sprizgnilo s šola, tu
pa pride mlad gosposki agitator klerikalne
stranke iz Ljubljane pa udari po učitel-
stvu in šoli kakor se je udarjaljo v Šušter-
šičevih časih. Ako bi kak navaden kleri-
kalni klepetar izlil svojo besedo jezo na
učitelstvo, mu zagrozil, da bo že še po-
hlevno, kadar pridejo klerikalci do moči,
ter zaledno pokazal klerikalno mišljenje o
šoli, bi mu tega ne zamerili tako in ne pri-
pisali bi njegovemu izbruhu one važnosti,
katero moramo dati govori dr. Stanovnika.
Ta je akademsko izobražen, stoji v
osprejdu klerikalne stranke na novočasar-
skem krilu in je poslan v občinski svet
Ljubljanski. Ljubljana ima bore v svojem
mesnem svetu mladega klerikalnega iz-
obraženca, ki psuje učitelje s »šomaštri-
mi« s tem razkriva, kako mislijo klerikalci
v ljubljanski mestni hiši delovati za soci-
jalne potrebe in zahteve prebivalstva, ka-
tere so toliko povdarjati in katerim so na-
šivali modernost. Bolj, ko naglašalo ti
ljudje nove čase, nove potrebe, bolj ko se

lišpajo z modernimi načeli, toliko bolj so
reakcionarni. V mestni svet ljubljanski je
prišel novočasari, ki utegne pri kakšni šolski
stvari, držče se navodila, da se mora vo-
diti mestna uprava v modernem duhu za-
dovoljivost socialnih potreb in zahtev pre-
bivalstva, vreči na dan posvoko »šomaštri-
ni« pokazati, da je njegova stranka ravno
proti onim zahtevam, katere so novočasari-
ji najbolj potiskali pred oči volivcev. Šola
v Ljubljani mora cveteti in se razvijati.
Vsestransko se moralo izpolniti vse šolske
potrebe v glavnem mestu. Klerikalci bodo
šolski razvoj ovirali. Ljudje, ki zmerjajo
učitelje s »šomaštri« in jim ne privošči-
jo niti sedanje nezadostne plače, taki ljudje
ne bodo nikdar pospeševali šolskega raz-
voja. Seveda ne! Po časih konkordatske
šole koprne, po tistih časih, ko je župnik
mogel prisiliti učitelja, da je opravljal
službo mežnarja in mrliškega ogleda in ko
se je mogel dekan zadreti nad učiteljem
»Schauen Sie, dass Sie weiter kommen«,
kako se je bilo svoj čas pripetilo rajnkemu
blagemu Engelmannu, ko je bil prišel po bo-
lezni po plačo. To je velik škandal za kleri-
kalno stranko, da hoče še nadalje zatirati
učitelstvo in šolo! Pa še zarohnel je zra-
ven klerikalni dohtarški odposlanec v Po-
ljanah in zažugal s pestjo: Mi jim homo že
pokazali, ko pridemo do moči v Sloveniji!
Vidite, vi ljudje, ki znate misliti s svojo
glavo: to rohenje in žuganje Stanovniko-
vo, da jim bodo že pokazali, kadar pridejo
do moči, to je vsebina tiste »avtonomije«,
s katero hočejo klerikalci osrečiti Slove-
nijo. Strahovlada, »liberalce« ob tla, šola v
roke farovža! To je klerikalna avtonomija
Slovenije! Klerikalci ne iščejo mirnega ži-
vljenja med slovenskim ljudstvom, marveč
razdora, ne streme po kulturnem in soci-
jalnem razvoju, marveč po temi in zaslu-
njenju ljudstva. Nujna je potreba velikega
slovenskega dela proti klerikalnemu strem-
ljenju pri vseh za napredek delujočih stran-
kah!

Zagreb, 30. aprila 1921.

Proglas rilečkih patriota.

Izbori raspisani od nezakonite vlade
Grossiccheve bili su 24. o. m.

Kod tih izbora nije sudjelovalo (jer su
ispušteni iz izbornih listina) mnogo stotina
rilečkih građana, protivnih aneksiji Rijeke
Italiji, svi stanovnici teritorija anektiranih
na osnovu Rapalskoga sporazuma, tisuće
bivših austro-ugarskih građana koji su
već više decenija stanovali u Rijeku i koji
na temelju ugovora San Germainskoga i
Trianonskoga (a ti ugovori vrijede i za ri-
ječku državu) imaju pravo na rilečko pri-
padništvo i napokon mnogobrojni rilečki
bježnici, koji su zbog terora već za reži-
ma D'Annunzija a i dalje sve do sada
morali bježati iz Rijeke.

Pored najgorih sredstava — velike
vlasti entente za to na žalost ništa ne ma-
re — premda je preko 1500 talijanskih drža-
vljana, koji su nezakonito uvršteni u iz-
borne listine, glasalo za »talijanski nacio-
nalni blok«, premda se za izbornu korup-
ciju i terorističku propagandu potrošilo 5
milijuna talijanskih lira — nezakonita vla-
da Grossiccha i drugova nije održala žu-
djena pobjede.

Narod je u Rijeku progovorio! Dokazao
je jasno i odlučno čitavom svijetu, da su
svi prijašnji plebsisti bili samo infamni
trikovi i bestidine laži, dokazao je, da nije
nikada želio ni hito aneksije Rijeke Italiji.
Naprotiv je dokazao, da hoće samo mir,
rad, slobodu i za život prijeko nuždan spo-
razum sa zemljama zaleda i naročito sa
neposrednim zaledjem s Jugoslavijom.

Tu volju narodnu sjajno rasvijetljuje
rezultat izbora od 24. o. m.

Od 10.000 izbornika što su sudjelovali
kod izbornoga akta, glasalo je za koalirani
blok Zanellin 6478 izbornika, dok su za
»talijanski narodni blok« (talijanski anek-
sionisti) glasali 3524 izbornika.

Razmjern tih brojeva matematički do-
kazuje, da je za Zanellinu koaliciju (pro-
tivnu aneksiji Rijeke Italiji) glasalo 65% iz-
bornika, koji su glasali.

Odbivši 1500 talijanskih državljana,
koji su glasali za »talijanski narodni blok«
a nitesu imali nikakova prava na glasanje,
postotak se na korist Zanellina bloka po-
većao na 81%.

Poslije ovoga kontrolisana izbornoga
rezultata što radi Italija? S pomoću svojih
fašista, što ih vodi poznati razbojnik Pinto,
pušten iz talijanskih tamnica za talijansko-
ga poraza kod Kobarida (Caporetto) —
vistište izborni akt te silom sebi prisvajaju

vlast u državnim i općinskim uredima ri-
ječkim.

Fašisti uvode vojničku diktaturu, tero-
rizujući narod bombama, puškama i revol-
verima i goneći tako najbolje rilečke si-
love u bijeg. Naoružani kraljevski talijanski
karabinijeri poslani u Rijeku, da drže
red za vrijeme izbora, poslile izbornoga
poraza »talijanskoga narodnoga bloka«
pridružuje se fašistima.

Kako se karabinijeri ne pokorile volji
talijanske vlade (?) ova šalje nove kara-
binijere i vojnike »alpine«, da uguše uzbu-
nu i da očiste grad od zločinstva fašista.

Izza tih poduzetih mjera talijanske
vlade što se zbiva? Dondjoše novi fašisti u
automobilima, a na čelu im uplívne glave
Petar Belli i advokat Giunta, koji na jav-
nom sastanku izjavljuju, da prema ratnim
pobjedama volja rilečkoga naroda ništa ne
vrijedi. 15. slijedećega mjeseca — vele oni
— sastat će se novi talijanski parlament,
koji će proglasiti aneksiju Rijeke Italiji.

Varanje i opsjedanje civilizovane
Evrope kroz 3 godine, da Rijeku, »muče-
nički grad«, hoće aneksiju Italije, prestaje,
talijanski nacionaliste skidaju masku i
otkrivaju svoje grabežljive ciljeve, što smo
ih objelodanili 21. marta i 10. aprila o. g.

Ali Vi predstavnici entente, koji ste
svoje narode vodili u svijetski rat za slob-
odu čovječanstva, Vi, koji ste danonice
propovijedali pravednost i bezuvjetno po-
štovanje zaključenim ugovorima. Vi nas
puštate u vlasti prošlih tatova i razbojnika,
puštenih iz tamnica, kojima su na čelu lu-
di bez skrupula i savjesti, što ne čeznu za
idealima, nego za mitom primamim od veli-
kih talijanskih kapitalista — Vi predstavnici
entente dopuštate da se bezzaštitno po-
činjaju strašni zločini na bljednom i izmu-
čenom rilečkom narodu.

Italiji je sve slobodno. Vi je puštate da
radi što hoće!

Prestanite konačno so svojom šutnjom,
kažite već jednom odlučno: »Dosta je te
infamije!«

Danas Vas ne molimo, nego visoka čela
to zahtevamo od Vas, upirajući se o sveto
naše pravo, utvrđeno Rapalskim ugovor-
om i o našu volju glasno i odlučno izri-
čenu kod izbora 24. aprila o. g.

Vaša je dužnost da intervenirate i da
učinite kraj ovim strašnim i gadnim pri-
likama, kojima nema primjera u historiji na-
roda i koje sramote mirne i bezučne po-
smatrače tih podlih zločina.

Ravnateljstvo rilečkog patriotskog sa-
veza »Indeficenter« — Za Rilečku Auto-
nomnu Demokratsku stranku: Ruggero
Gottardi v. r. Za Rilečku Jugoslavensku
stranku: profesor Benjamin Grohovac v. r. Za
Rilečku Internacionalnu socialističku
stranku: Cosimo Senjan v. r. Za Teritorije,
anektirane Rilečkoj državi: David Mar-
nić v. r.

Podraženje telefona.

Včeraj so časopisi objavili novo
telefonsko tarifo. Brez predhodnega
obvestila gospodarskih korporacij,
brez vsake ankete, v kateri bi imeli po-
klicani zastopniki priliko povedati svo-
je mišljenje, se je razglasilo novo ta-
rifo za uporabo telefona, katere pome-
nja ogromno podražitev dosedanjih
pristojbin. Slabe razmere v našem po-
ročnem prometu so znane. O pošti,
telegrafu in telefonu se čujejo večne
pritožbe. Po ceni pošta v vseh svojih
oddelkih že doslej ni bila. Kar se tiče
telefona posebej, je znana pesem, da
ne posluje zadovoljivo. V interurban-
nem prometu imamo razmere, ki za-
služijo ostro kritiko. Z našo prestolni-
co, se sme reči, telefonske zveze sploh
ni dobiti. Pod tem nedostatkom trpi
občutno naše novinarstvo in celo naše
kupčijsko življenje. Z inozemstvom je
navadnemu zemljanu tudi komaj do-
čakati zaželjeno zvezo. Le redki so
ugodniki, ki priključijo inozemske zve-
ze. Telefon pri nas žalihog še ni tako
razvit kakor bi moral biti po svoji prak-
tičnosti in svoji potrebnosti. Kar se
tiče obstoja telefonskih črt in pa go-
stosti telefonskih postaj smo celo pri-
nas v Sloveniji daleč zadaj. Telefon je
zelo pripraven običaj, zlasti za poslov-
ni promet in za novinarstvo nudi odlič-
ne ugodnosti. Nismo med tistimi, ki ne
uvidevajo, da je danes vse drago in da
ob splošni draginji gredo tudi cene za
uporabo običaj navzgor. Zastopamo pa
stališče, da telefon ne sme in ne more
biti tako drag, da postane nedostopen
za trgovca, obrtnika, za odvetnika, no-
vinarja in zdravnika. Žalostno dejstvo
pa je, da je tarifa, katere se je razgla-
sila te dni, tako neznosno visoka, da
komaj dobi vrstnik in vsled te podra-
žitve velikemu krogu starih interesen-
tov ne bo več mogoče obdržati naro-
niške postaje. Podražitev je tako silna,
da bo telefon postal luksuriозна na-
prava, služba pred vsem veržljivost.
Ker smo prepričani, da tega naša
uprava ni hotela, je omilitev tarife ne-
ogibno potrebna.

Narodno gospodarstvo.

— Nemško železo in cene. Nem-
ška gospodarska zveza za železo
namerava revizijo maksimalnih
cen, določenih meseca novembra
1920. Takratno znižanje maksimal-
nih cen je znašalo do 450 mark pri
10.000 kg; določanje izvoznih cen
pa se je prepustilo podjetjem sa-
mim. Pričakovanje, da bo odjem
sprico znižanih cen živahnejši, se
ni uresničilo. Kupčije so še skozi
mesece jako slabe, ker nabavljajo
konsumente le najpotrebnejši ma-
terijal. Posledica tega je trajno po-
puščanje pri cenah. V kolikor niso
bile cene oficijelno po strokovnih
organizacijah znižane, so jih plavali
samostojno po potrebi znižali. V
svrhu živahnejšega odjema je Zve-
za za surovo železo dovolila začeti
kom meseca marca bonifikacijo v
znesku 50 mark pri 10.000 kg nim
porabnikom, ki so hoteli kupiti iz-
ključno zvezin material; tudi to je
bilo brezuspešno, ker je bilo na
primer nekatere vrste luksembur-
škega surovega železa še ceneje do-
biti. Sedaj bodo cene za surovo že-
lezo močno znižane, in sicer, kakor
se čuje, za 200 mark pri toni. Še
bolj se bodo znižale cene za jekle-
ne produkte; tu je računati na zni-
žanje do 400 mark pri toni od se-
danjih maksimalnih cen. Povpraš-
vanja je malo; položaj pa je otež-
kočen tudi zategadelj, ker ponuja
vmesna trgovina blago po nižjih ce-
nah nego plavaji ter jih tako sili k
popuščanju pri cenah. Večji indu-
striji železne stroke pravijo, da
so izgledi na železnem trgu za pri-
hodnje mesece malo ugodni. Dvom-
ljivo je, ali bo znižanje cen spri-
nejasnih političnih razmer v Nem-
čiji poživelo promet na železnem
trgu. — Drugo poročilo pravi, da so
se razmere v trgovini z železom te-
kom zadnjega meseca poslabšale.
Na podlagi objavljenih podrobnos-
ti o carinski meji ni več dvoma o
tem, da bodo te nove carinske od-
redbe povzročile znatno otežkoče-
nje nemškega izvoza ne le v an-
tantne dežele, temveč tudi v nev-
tralne države. Opaziti je vsled te-
ga tako pri dosedanjih odjemalcih
kakor tudi pri nemških eksporter-
jih malo razpoloženja za nove po-
godbe. Številne tekoče dobave so
bile preklicane, ker se nemški do-
bavitelji boje škode, ki jim preti
vsled pridržanja 50 odst. od vred-
nosti fakture, ki ga namerava an-
tanta. V nevtralnih deželah, zlasti
v nordijskih državah, na Nizozem-
skem in v Švici nazaduje odjem
nemškega železa v kljub razmeroma
nizkim ponudbam. Uveljavlja se v
znatni meri tuja konkurenca, ki
prihaja s tako nizkimi ponudbami,

da nemška podjetja ne morejo
konkurirati. Le iz Južne Amerike
prihajajo še kolikortoliko povoljna
naročila.

— Češkoslovaški sladkor za
Švico. Švicarska vlada se je obrni-
la na češkoslovaško sladkorno ko-
misijo s prošnjo, da se svojčas skle-
njena dobavna pogodba glede do-

bave 4000 vagonov češkoslovaško-
ga sladkorja po ceni 236 frankov za
100 kg z ozirom na padanje cen za
sladkor na svetovnem trgu primer-
no preosnuje. Kakor se čuje, je pri-
čakovati, da bo tej prošnji v krat-
kem ugodeno in da bo cena znižana
na 190 do 200 frankov za 100 kg
sladkorja.

Izid občinskih volitev po deželi.

Gorenjsko.

— Bled, 3. maja. Izid občinskih volit-
ev: Volivcev 447, oddanih glasov 389, od
teh so dobili SLS 144 glasov, (6 odbor-
nikov), SKS 66 glasov (3 odborniki), obr-
tniška stranka 53 glasov (2 odbornika), NSS
126 glasov (5 odbornikov), skupaj 389
glasov (16 odbornikov).

— Bohinjska Bistrica, 3. maja. Izid vo-
litve: Volivcev 447, oddanih glasov 381. Do-
bili so: Združene gospodarske stranke 116
(7 odbornikov), SLS 154 (10 odbornikov),
delavska kmetijska republikanska stranka
111 (7 odbornikov), skupaj 24 odbornikov.

— Dovje, 3. maja. Izid volitev: Voli-
cev 279, oddanih glasov 201. Dobili so: Ne-
odvisna gospodarska stranka 53 (4 odbor-
nike), SLS 52 (4 odbornike), Stranka malih
obrtnikov in delavcev 96 (8 odbornikov),
skupaj 16 odbornikov.

— Koroška Bela, 3. maja. Volivcev 642.
Oddanih glasov 504. Dobili so: SLS 123
(6 odbornikov), socialno - demokratska
stranka 60 (3 odbornike), Združene napre-
dne stranke 51 (2 odbornika), DKRS 265
(13 odbornikov).

— Kranjska gora, 3. maja. Volivcev
365, oddanih glasov 243. Dobili so: Gospo-
darska stranka 122 (8 odbornikov), skupna
posestnikov in delavcev 58 (4 odbornike),
Gospodarska in obrtniška stranka 63 glas-
ov (4 odbornike), skupaj 16 odbornikov.

— Lesce, 3. maja. Volivcev 187, odda-
nih glasov 133, od teh so dobili: Združena
gospodarska stranka 76 (9 odbornikov),
delavsko - kmetijska skupina 57 glasov (7
odbornikov), skupaj 16 odbornikov.

— Jesenice, 3. maja. Volivcev 1239, od-
danih glasov 1005. Od teh so dobili: SLS

362 (11 odbornikov), jugoslovenska demo-
kratska stranka 118 (4 odborniki), DKRS
400 glasov (13 odbornikov), NSS 125 (4
odborniki).

— Škofljoka, 3. maja. Oddanih 305
glasov. Od teh so dobili: SLS 173 (14 od-
bornikov), JDS 132 (10 odbornikov).

— Moste, 3. maja. Komunisti 273 (10
odbornikov), SLS 204 (7 odbornikov), Zdu-
žene gospodarske stranke 150 (5 odbor-
nikov), socialisti 67 (2 odbornika).

— Vič, 3. maja. Volivcev 1153. Dobili
so komunisti 222 glasov (7 odbornikov),
SLS 254 (8 odbornikov), združene gospodar-
ske stranke 172 (5 odbornikov), socialisti
116 (4 odborniki).

— Zornja Šiška, 3. maja. Volivcev 528,
oddanih glasov 374. Od teh so dobili: SKS
in JDS 130 glasov, socialisti in komunisti
166 glasov, SLS 78 glasov.

— Kamnik, 3. maja. Volivcev 501, od-
danih glasov 410. Od teh so dobili: JDS
168 (10 odbornikov), DKRS 43 (2 odbor-
nika), SLS 153 (9 odbornikov), neodvisna
gospodarska in delavska stranka 46 (3 od-
borniki), skupaj 24 odbornikov.

— Zupanje nrtve, 3. maja. Volivcev 82,
oddanih glasov 61. Od teh so dobili SLS
41 (7 odbornikov), skupna gospodarska
stranka 20 (3 odbornike), skupno 10 odbor-
nikov.

— Gozd, 3. maja. Volivcev 136. Odda-
nih glasov 104. Od teh so dobili: SLS 78
glasov (12 odbornikov), stranka kmetov in
delavcev in neodvisna kmetijska zveza 26
(4 odborniki), skupaj 16 odbornikov.

— Borovnica, 3. maja. SKS 60, SLS
136, Komunisti 78.

Dolenjsko.

— Črnomelj, 3. maja. SLS 61 (5 od-
bornikov), JDS 47 (3 odbornike), SKS 61
(5 odbornikov), socialno - demokratska
stranka 35 (3 odbornike).

— Deblice, 3. maja. (Črnomelj) SKS
77 (10 odbornikov), SLS 50 (6 odbornikov).

— Stari trg, 3. maja. (Črnomelj) SKS
56 (7 odbornikov), Kmetijska zveza 72 (9
odbornikov).

— Talčji vrh, 3. maja. (Črnomelj) SLS
66 (10 odbornikov), SKS 37 (6 odbornikov).

— Subor, 3. maja. (Črnomelj) SKS 112

(10 odbornikov), Kmetijska zveza 64 (6 od-
bornikov).

— Šmartno pri Litli, 3. maja. SLS 14
odbornikov, Združene stranke 10 odbor-
nikov.

— Zelnjice, 3. maja. SKS III, SLS 77,
Šmarke, Dolenjsko, 3. maja. SLS
98 (7 mandatov), NSS 61 (4 mandate), SKS
68 (5 mandatov).

— Zalna, 3. maja. Vseh oddanih gla-
sov 136. SKS 54 glasov, (6 odbornikov),
SLS 82 (10 odbornikov).

Štajersko.

— Slovenska Bistrica, (mesto) 3. ma-
ja. Stranka obrtnikov, posestnikov in de-
lavcev 72 (5 odbornikov), obrtniška, de-
lavska in meščanska stranka 84 (7 odbor-
nikov), meščanska gospodarska stranka 49
(4 odborniki).

— Ormož, 3. maja. Volivcev 200, oddanih
glasov 185. Od teh so dobili: SLS 78 (7 od-
bornikov), narodna gospodarska stranka
107 (9 odbornikov).

— St. Lovrenc na Štajerskem, 3. maja.
Volivcev 551, oddanih glasov 306. Od teh
so dobili SKS 92 glasov (7 odbornikov),
Kmetijska zveza 80 glasov (6 odbornikov),
jugoslovenska socialno - demokratska in
Kmetijska delavska zveza 86 (7 odbor-
nikov), stalnopolni li

kov), lista malih posestnikov in delavcev
48 (4 odborniki).

— St. Janž na Dravskem polju, 3. ma-
ja. Volivcev 274, oddanih glasov 201. Od teh
so dobili SKS 108 (9 odbornikov), SLS 93
(7 odbornikov), skupaj 16 odbornikov.

— Slovenja vas n aŠtajerskem, 3. ma-
ja. Volivcev 287, oddanih glasov 196. Od
teh so dobili: Kmetijska delavska zveza
58 (5 odbornikov), jugoslovenska kmetijska
zveza 108 (9 odbornikov), SKS 30 (2 od-
bornika).

— St. Lenart pri Mariboru, 3. maja. SLS
60 (9 odbornikov), napredna gospodarska
stranka 47 (7 odbornikov).

— Radehova-Šetorova, 3. maja. Kmet-
ska zveza 24 (6 odbornikov), SKS 15 (4
odborniki).

— Sv. Trojica, 3. maja. Slovenska
kmetijska zveza 26 (5 odbornikov), gospo-
darska stranka 29 (5 odbornikov).

— Spodnja Golčica, 3. maja. SKS 8
(1 odbornik), kmetijska zveza 56 (9 odbor-
nikov).

— Gorenja Golčica, 3. maja. SKS 23
(4 odbornike), SLS 71 (12 odbornikov).

— Žukarje, 3. maja. Gospodarska
stranka 32 (4 odbornike), Kmetijska zveza
50 (6 odbornikov).

— St. Anton v Slovenskih goricah, 3.
maja. (Maribor) Volivcev 69, oddanih gla-
sov 56. Dobili so: Kmetijska zveza 16 gla-

sov (3 odbornike), posestniki občine Sv.
Anton 40 (7 odbornikov).

— Šarfencl, 3. maja. (Maribor) Kmet-
ska zveza 51 (8 odbornikov), SKS 16 (3
odbornika).

— Jablonce, 3. maja. (Maribor) SKS
19 (3 odbornike), SLS 52 (7 odbornikov),
Korenja, 3. maja. (Maribor) Kom-
promisna kmetijska lista 16 glasov.

— Osek, 3. maja. (Maribor) Kmetijska
zveza 37 (5 odbornikov), Slov. kmetijska
stranka 35 (5 odbornikov).

dovalineži vseh strank, ki pa nimajo s pravimi komunisti ničesar drugega skupnega, kakor zgolj ime. Prepričani smo, da bodo komunisti pri prihodnjih volitvah zginili, kakor rosa na solncu. Njihovi volilci se bodo zopet združili s strankami, iz katerih so izšli, ali pa bodo ojačili socialdemokratske vrste. Demokratska stranka je v volilni borbi živahno sodelovala, saj so večinoma njeni somišljeniki organizirali in vodili skoraj povsod koncentrično borbo vseh strank proti doslej pri nas na deželi takorekó vsemamogočnim klerikalcem. Da je sedaj le-tim odklenalo za vselej tudi v naših kmetijskih občinah, je v veliki meri zasloga JDS. Posebno lep uspeh je stranka izvojevala v Kamniku, ki je bil desetletja izključno domena klerikalcev. Ako bi bili demokraciji nastopili povsod tako organizirani kakor v Kamniku, bi bil izid volitev vsestransko pač še ugodnejši, kakor je to itak. Sicer pa — glavno je doseženo: Klerikalna stranka je strmoglavljena tudi pri občinskih volitvah s piedistala edine predstavitelice slovenskega ljudstva v naših občinah.

— Hujkanje na Srbe in državo. Pišejo nam: Na klerikalnem shodu v nedeljo v Poljanah se je naravnost hujkalo na Srbe in državo. Srbski vojaki so krivi nesrečnega plebiscita na Koroskem; slaba srbska diplomacija je vzrok neodgovarjajočih mej na Primorskem, oziroma proti Italiji. Srbski liberali bodo plačali eno milijardo mušlimanom. Tu je napravil govornik primero, da bi bolj vleklo: Mislite si od Ljubljane do Trsta na cesti vola pri volu, bi zneslo približno to vsoto. Klerikalci so dalje proti sedanjim vojski, ko se mora »toliko časa« služiti. Pod Avstrijo so služili tri leta, je bilo vse prav. Ko pridejo oni na krmilo, o čemer so trdno prepričani, bo vse to odpravljeno in vsak bo služil le dva meseca. Ustavni načrt, če tudi bo sprejet, ga nikdar ne priznajo, in seveda, ko pridejo do nekdanje moči, se bo vse predužgalo in prevzelo. Hujkanje je presedalo celo klerikalnim pristajem, ki so nekateri že med shodom godrnjaje odšli z besedami: Kdo bo poslušal te čenče!

— Nekaj odgovora. Današnja »Jugoslavija« objavlja neko pismo upravnistvu »Slov. Nar.«, pisano edino le g. Davorinu Topolovcu v Ljubljani, ki je svojo odpoved utemeljil s pavšalnim sumničjem nedostojnosti JDS časopisja. Samo ob sebi je umevno, da smo morali zavrniti ta očitek glede »Slov. Naroda«. Kar se tiče opazke, da naročnik trumoma odpovedujejo »Slov. Naroda«, konstatujemo suho dejstvo, da je odpovedalo 1. maja 8 somišljenikov NSS, pristopilo pa je isti dan 15 novih naročnikov. Toli ko cenjeni »Jugoslaviji« v vednost. Upravnistvo »Sl. Naroda«. V. Kopitar.

— Kdo pošilja denar druju Susteršiču? Ne davno tega smo zabeležili, da se baje pošiljajo velike svote denarja druju Susteršiču v Italijo ter vprašali, kdo pošilja ta denar. Klerikalni listi, ki so o stvari gotovo informirani, na to vprašanje previdno molče, zato konstatiramo, da pošilja ta denar mož, ki je notorično v intimnih zvezah z bivšim deželnim glavarjem. Da pa ta gospod ne daje denarja iz svojega žepa, je več kakor jasno. Morda se nam posreči dognati, kje je pravi izvor onih denarnih pošiljatev.

— Promet dunajskih in praskih brzovlakov se vrši že od danes 4. t. m. dalje tako kakor pred ukinitjem.

— Jurjevanje na ljubljanskem gradu. Jutri 5. maja priredita ženski podružnici »Družbe Sv. Cirila in Metod« šentpetrška in šentjakobsko - trnovska običajno Jurjevanje na gradu ob vsakem vremenu. Ob 9. služba božja v grajski kapeli. Od 9.—19. ure postrežba posestnikom na dvorščini gradu z jedili in pijačo. Prosta zabava. Vstopnine ni, sprejemajo se le prostovoljni prispevki v prid družbe. Od 9.—11. ure pohod godbe »Zveze jugoslov. železničarjev« po mestu. V času od 13.—19. ure igra na gradu ista godba. V slučaju slabega vremena se Jurjevanje vrši v dvoranah. Naprošajo se vsi sodelovalci pri sprejedu v narodnih nošah, da se zberejo točno ob polu 9. na glavnem kolodvoru. Prijatelji »Družbe Cirila in Metod« vsi na krov.

— Razmejitvev z Italijo. Včeraj so dospeli z avtomobili v Ljubljano italijanski delegati-topografi, da se določijo kraji in čas začetka razmejitev v terenu.

— O Damaciji in Dalmatinceh. Opozorjamo ponovno na to predavanje, ki ga priredi nečoj ob 8. v Mestnem domu Splošno sloven. žensko društvo.

— Brzovlaki ostanejo še nadalje v prometu. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Glasom poročila iz Beograda se carinska revizija pri mednarodnih brzovlakih Dunaj-Trst, Dunaj-Zagreb in Praga-Trst, Praga-Zagreb olajša ter ostanejo ti vlaki še nadalje v prometu. Brzovlak št. 3 vozi prvičkrat zopet z Dunaja dne 4. maja, čehoslovaški brzovlak št. 7/505 pa iz Prage dne 5. maja. V obratni smeri vozi zopet prvičkrat brzovlak št. 4 iz Ljubljane dne 5. maja, čehoslovaški brzovlak št. 506/8 pa iz Zagreba dne 7. maja. Dokler traja železničarska stavka v Julijski Benciji, vozijo ti brzovlaki samo do Ljubljane, odnosno iz Ljubljane,

— Cvetični dan s pristniki, od Korošcev po domačih brdih natrganimi cvetkami, katere pošljejo koroški trpini v Ljubljano — priredi »Gospodarski zvon« na Binkoštno nedeljo. Prosimo naj druga društva to upoštevajo. V Zvezdi se bo vršil promenalni koncert. — »Gospodarski zvon«.

— Juraj Mihalič. Zanimiv tip je izginil iz našega mesta: poslednji, dolgotrajni poveljnik veteranskega zbora, stari, simpatični graničar Juraj Mihalič. Rojen leta 1841. v Novi Gradski, je bil v mladosti vojak, postal je celo častnik ter se je udeležil borb za Benetke. In vojaška suknja mu je ostala averta do smrti. Nosil je vsaj uniformo fanatično navdušenega veterana in nikdar ni bil srečnejši, nego kadar je mogel za vihrajočo zastavo po vojaškem maršu korakati po ljubljanskih ulicah. Lepi, visoki starec s snežnobelo dolgo brado se je takrat vzprzil, obraz mu je sijal, a njegovo srce je bilo polno najbolj navčne, a vendar povsem iskrene ljubezni do vsega, kar je bilo količič v zvezi z vladarjem. Vzgojen v graničarskem duhu, je vzrasel v najvišjem spoštovanju do vsega habsburškega in nemškega ter je osivel v veri, da je veterane najljepši simbol pravega patriotizma. Toda tudi on, najzvestejši, je moral doživeti, da je zagrizeno nemška deželna vlada osumila celo veteranski zbor — nepatriotičnosti! A zakaj? Zato, ker je zbor sklenil uvesti slovensko poveljevanje! Uvedla se je inkvizitorna preiskava, zbor je bil razpuščen, blagajna s 27.000 K zasežena. In ubogi Mihalič je jokal, ko je izročil društveno staro zastavo deželnemu muzeju. Slave je bilo konec, a Mihalič se je temeljito razočaran ohladil. Bil je od leta 1874. magistratni uslužbenec ter je upravljal končno vojaški referat. Šele leta 1907. je kot magistratni komisar stopil v pokoj. Vdovec od leta 1889. je izgubil dva sina ter živel nazadnje bedno v neprestani bolezni. Zapuščena spomin kot pošteni, vedno dotupljen in ljubezniv uradnik starega kova. Pokopan je bil v nedeljo popoldne ob veliki udeležbi bivših magistratnih tovarišev ter veterancev brez uniforme. In tako je bil pogreb dvakratno tužen. Naj počiva v miru poslednji naš graničar!

— Kako bomo zavzeli zasedeno slovensko ozemlje, se bo videlo jutri v četrtki na ljubljanskem gradu pri šentjakobsko - trnovski Ciril - Metodovi podružnici. Povemo med štirimi očmi, da imamo tudi že slovenske fašiste, ki se bodo producirali jutri, zato vsi na jurjevanje.

— Hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Kakor nam poročajo, namerava »SPD.« prositi za zakup znanega hotela Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Prepričani smo, da ne bo državna uprava niti trenutka pomišljala ustreči tej prošnji, ker bo z izročitvijo hotela v oskrbo in upravo »Slov. plan. društvo« podano jamstvo, da bo to podjetje uspevalo še lepše kakor nekoč.

— Koča na Vršču na naši strani. Kakor smo izvedeli, je mnogo nade, da ostane koča »SPD.« na Vršču v naših rokah. Na podlagi temeljitih kartografskih študij se je namreč dognalo, da se nahaja koča nekaj metrov tostran italijanske meje. Na drugi strani pa se je dognalo, da leži svet, ki ga je SPD. kupilo pod Kukom, že na italijanski strani.

— Kandidati, ki hočejo delati pravosodni in državoslovni državni izpit v poletnem tečaju 1921 v Ljubljani, morajo vložiti svoje prošnje pri predsedništvu izpraševalne komisije za pravosodni in državoslovni izpit do konca meseca maja 1921. — V mesecih julij, avgust in september 1921 pred komisijo v Ljubljani ne bo terminov za polaganje imenovanih državnih izpitov.

— Objava hišnim posestnikom: Ker so dosedanja hišni redi popolnoma pošli, je Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani sestavilo in izdalo nov »hišni red«, ki se dobi v obliki plakatov kakor tudi v knjižicah za plačevanje najemščin edinole v društveni pisarni, Šelenburgova ulica, za sedaj od 7.—8. zvečer. Z dežele naj se naroče pisмено. Ta uradna ura pa se bo v najkrajšem času določila na pripravnejši čas, ko bode društvo dobilo za to primerne prostore. Hišni posestniki, kateri bi mogli za našo organizacijo vsaj za nekaj časa v središču mesta odstopiti proti primeri odškodnini vsaj 1 sobo, se prosijo, da to takoj javi odboru. Redni občni zbor se vrši dne 5. junija t. l. v veliki dvorani hotela »Union«.

— Krapinske Toplice. V sled mnogih vprašanj naznanja ravnateljstvo termalnega kopališča Krapinske Toplice vsem, kateri se zanimajo sledeče: Kopališče se je kakor vsako leto odprlo 1. maja. Cene sob so do 15. junija, ter po 1. septembru za 25% znižane. — Od 1. junija do konca letošnje sezone bode zveza avtomobusov z železniškim postajama Zabok in Rogatec. — Cenjenim kopališčim gostom stoji na razpolago za izlete še en separatni avto z 6 sedeži, kakor tudi 8 garaže, ter po potrebnosti delavnica za poprave, benzin in olje. — Kopališčna godba svira od 1. junija dnevno dvakrat. Zasigurana je tudi izvrstna in dovoljna hrana v kopališčnih restavracijah in gostilnah. — Vsi zdravniki, državni in mestni nastavljenici, kateri se zamorejo kot taki izkazati, imajo pri kopeli, takšah in stanovanju znatne popuste. — Prihod se v. nj-

hovem lastnem interesu naj naznani pravočasno ravnateljstvu, da jim se zamorejo sobe, ter sedeži v omnibusu rezervirati. — Stranci iz inozemstva potrebujejo za prihod samo vizum od jugoslovenskega zastopstva. — Prospekti in pojasnila brezplačno skroz ravnateljstvo.

— Demisija intendanta zagrebskega gledališča. Hrvatski listi poročajo, da je intendant Narodnega kazališta v Zagrebu podal v roke bana dr. Tomljenovića svojo demisijo.

— V toplicah Dobrni pri Celju se je otvorila sezija 1. majnika. Kopališče je prenovljeno in bo napravilo na vsakega gosta najboljši vtis. Restavracijo v kopališkem domu je prevzela znana restavratorka pri »Roži« v Ljubljani, s čimer je gostom zagotovljena prvovrstna postrežba.

— Brzojavna služba v Dalmaciji. Privatni brzojavni promet se je nadalje uvedel pri evakuiranih dalmatinskih postajah Vis in Komiza.

— Iz Brežic nam pišejo: Če na predstavah tukajšnjega katoliškega slov. izobraževalnega društva nastopajo pri predstavah vojaške osebe v avstrijskih uniformah, še ni tako čudno, kakor pa, če nastopajo jugoslovenski državni uradniki v uradu in na cesti v bluzi z avstrijskimi našivi. Toli ko časa bi se vendarle dobilo, da bi se sneli avstrijski našivi in rozete s sukenj in kap.

— Predavanje. Društvo sluš. fil. fak. priredilo na univerzi v zbornici javno predavanje v četrtki dne 5. maja ob 10. dopoldne. Predava gosp. stud. phil. Albin Zalaznik: »Napoleon Bonaparte. Ob 100letnici njegove smrti.« Vstopnina običajna.

— Govor o sv. pismu se vrši v četrtki ob pol osmih zvečer in v nedeljo ob pol osmih zvečer v evangelijski cerkvi na Gospodarski cesti.

— Zveza trg. gremijev. Podpisana Zveza naznanja, da se na splošno željo vsled občinskih volitev na Štaterskem in vsled carske konference v Beogradu napovedana seja širšega odbora v petek, dne 6. (sestega) maja t. l. ne vrši. Datum, kdaj se vrši nadomestna seja, bo pravočasno objavljen, pisмено in v časopisih. Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, Ljubljana.

— Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske. V času od 24. do 30. aprila se je rodilo v Ljubljani 25 otrok, med njimi 14 moškega, 10 ženskega spola in 1 mrtvorojenec. Umrlo je v tem času 28 oseb in sicer 11 moških in 17 žensk, med njimi 8 tujcev. Za jetiko je umrlo 8 oseb, za pljučnico 2, vsled zastupljene rane 1, vsled možganske kapil 1, srčne hibe 3, za rakom 1, vsled drugih naravnih vzrokov 2, vsled samomora 1. V tem času so bili naznanjeni trije slučaj nalezljivih bolezni in sicer 1 slučaj davice, 1 slučaj škrlatinke in 1 slučaj koza.

— Razglas. Državne železnice kraljevstva Srba, Hrvata in Slovenca Direkcija Zagreb, razpisala je za dan 16. maja 1921 u. 10. st. »Jefimbini natječaj« za gradnjo dviju trokatnic, koje će sadržati 32 stana. Jefimbini oglas izašao je u svim službenim novinama. Podaci o jefimbini dobivaju se kod Direkcije drž. železnica u Zagrebu, odeljenje D. soba broj 77.

— Samomor. V torek popoldne se je ustrelil v svojem stanovanju mariborski lesni trgovec Franjo Lipert. Neposredno pred samomorom, se je poslovil v kuhinji od svoje žene. Vzrok samomora so baje trgovski neuspehi.

— Smrtna kosa. V smartnem pri Litiji je umrla ga. Marija Erman, vdova po železniškem nadzorniku in posestniku, v Ljubljani pa je umrl g. Ivan Hiti. P. v m.!

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sreda 4. maja, zaprto.

Četrtek, 5. maja: Androklos in lev. Po znižanih cenah, popoldanska predstava ob 3. izven.

Petek, 6. maja: Navaden človek. Red B. Sobota, 7. maja: Navaden človek. Red C.

Nedelja, 8. maja: Borba. V prid podpornemu društvu jugoslovenskih akademikov. Izven.

Ponedeljek, 9. maja: Androklos in lev. Red B.

Opera:

Sreda, 4. maja: Mammelle Nitouche. V prid Udrženja gled. igralcev. Gostovanje ga. Imre Polakove. Izven.

Četrtek, 5. maja: Mammelle Nitouche. Gostovanje ge. Imre Polakove. Izven.

Petek, 6. maja: Carmen. Red D. Sobota, 7. maja: Thais. Red D.

Nedelja, 8. maja: Mignon. Gostovanje g. Julija Betetta in ge. Pavle Lovšetove. Izven.

Ponedeljek, 9. maja, zaprto.

— »Pohujšanje« v Novem mestu. Dramska sekcija jugoslovenskega narodnega društva »Jadrani« v Ljubljani, priredi v soboto, dne 7. t. m. ob 19. uri v Narodnem domu v Novem mestu Cankarjevo farso »Pohujšanje« v dolini Šentflorjanski. Po prireditvi ples s prostjo zabavo.

— Ljubljanski zvon št. 4. ima tole vsebino. Pavel Golica: Iz knjige: »Ve-

černa pesmarica«. — Ivan Albrecht: Od vsega kar življenje nudi. — Ivo Šorli: Zgodbe o nekaterih krščanskih čednostih in nečednostih. — Stano Kovesel: Vizija. — Dr. Ivan Prijatelj: Duševni profili naših preporoditeljev. — Pastuškin: Ljubosumna. — Ivan Zorec: Njena pot. — Franjo Roš: Beseda. — Dr. France Goršič: Keber ca Mazovec in Jančigaj. D. D.: Ecce homo! — Katul: Après nus le déluge. — L. Kuhar: Borba. — Marija Kmetova: Karikature. — Pastuškin: Zamisljena. — Književna poročila. — Kronika. — Nove knjige.

»Nova Evropa« br. 5. ima sledečo vsebino: Iz »Zapisak« D. S. Merškoveg. — Uloga rase u razvitku socializma (A. Behnen). — Masarik prema socializmu (Vl. Dvorković). — Iz istorije svetovskoga rata: Bugari i slovenstvo (M. Curčin). — Politički pregled: a) »Obznanac u skupštini; b) »Racije« z Zagrebu; c) Jedan proglaš. — Ekonomski pregled: Državne finansije i Narodna banka (I. Belin). — Književni i umetnički pregled: Pisma iz Pariza (M. Crnjanski). — Obračun s prošlostu (L. Popović). — Umetnost u današnjaj Rusiji (Vl. Hranilović). — Knjige i listovi: »Mladi Miletic«. — Bodlerove »Male pjesme«. — Nove knjižice. — Beleške: Uz misli D. S. Merškoveg.

Sokolsko.

— Sokolsko društvo v Šiški naznanja, da bo imelo vsak četrtek od pol 7. do pol 8. ure zvečer uradne ure v Narodni Čitalnici v Spodnji Šiški, začeni z 12. majem 1921. Izdajale se bodo Sokolske legitimacije in znaki, pobiralo članarino in sprejemalo priglasnice novo vstopnih članov. Vsak, kateri želi legitimacijo, naj prinese s seboj sliko 6—9 oblike. Opozorjamo, da ima pravico do legitimacije le članstvo, katero je včlanjeno najmanj 3 mesece v Sokolskem društvu. Po legitimacijo je priti osebno. — Odbor.

— Ženski krožek Sokola I. v Ljubljani opozarja še enkrat vse svoje starejše telovadke, da pristopijo zopet k večžam prostih vaj ter jih obvešča, da se posebne večje prostih vaj vrše vsako sredo od 7. do 9. zvečer. Pridite vse polnoštevilno! — Odbor.

— Sokol II. nastopi s članstvom in naraščajem na pomladanski prireditvi društva za zgradbo Sok. doma, dne 8. t. m. v Hribarjevem gaju. Občinstvo naj se te prireditve, ki bo letos edina v Hribarjevem gaju in ki bo prekašala vse dosedanje, tudi polnoštevilno udeleži. Spored sledi.

— Prijatelj! Kam pa v nedeljo, dne 8. maja popoldne? Vprašaj, vendar v Šiško k Štepcu, kjer ima društvo za zgradbo Sokolskega doma veliko vrtno veselico.

Društvene vesti.

— Osrednje društvo poštnih poduradnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani naznanja, da se vrši izredni občni zbor dne 7. maja 1921 ob 7. uri zvečer v dvorani listonosev na glavni pošti. Ker je izredni občni zbor jako važen, se prosi polnoštevilne udeležbe. Po možnosti naj odpošljejo tudi zunanji tovaršiji Maribor, Celje, Novo mesto itd. svoje zastopnike. Odbor.

Turistika in sport.

— g. Dirkalna tekma. Dirkalno društvo »Maribor« priredi ob Binkošti veliko dirkalno tekmo na Teznu.

Gospodarske vesti.

Broze.

— d Zagreb, 3. maja. Devize: Berlin 214—214.50, Budimpešta 68—70, Italija 675—678, London 0—565, New York 133—140.50, Pariz 1035—1095, Praga 193—193.25, Švica 0—2495, Dunaj 22.20—24.55. Valute: Ameriški dolarji 137.25—137.75, avstrijske krone 0—24, carski rublji 50—60, čehoslovaške krone 193—0, francoski franki 1050—0, napoleonidori 482—484, nemške marke 210—0, romunski lei 218—220, italijanske lire 0—658, turške lire 500—0.

— d Curih, 3. maja. Devize: Berlin 8.77%, Holandija 199.50, Novi Jork 567, London 22.53, Pariz 44.50, Milan 27.55, Praga 7.925, Varšava 0.68, Zagreb 4.05, Budimpešta 2.85, Bukarešta 9.30, Dunaj 1.70.

— d Dunaj, 3. maja. Devize: Amsterdam 21.500—21.600, Zagreb 441.50 do 455.50, Berlin 949—955, Budimpešta 286.50—289.50, Bukarešta 1010 do 1020, London 2430—2450, Milan 2940 do 2960, Novi Jork 603—607, Pariz 4780 do 4820, Praga 852—858, Sofija 782.50 do 742.50, Varšava 72.75—74.75, Curih 10.725—10.775. Valute: dolarji 598 do 602, bolgarski lei 720—730, nemške marke 950—956, angleški funti 2410 do 2430, francoski franki 4755—4795, holandski goldinarji 21.400—21.500, italijanske lire 2932.500—2952.50, dinarji, tisočaki, 1753—1773, stotaki 1748 do 1768, poljske marke 72.75—74.75, romunski lei 990—1000, carski rublji 180 do 186, švicarski franki 10.675—10.725, čehoslovaške krone 852—858.

— Praga, 3. maja. Devize: Amsterdam 2583.50, Berlin 110.75, Curih 1288.50, Milan 349, Pariz 55.50, London 290, New York 72.50, Beograd 209.50, Bukarešta 118.50, Sofija 86.50, Dunaj 10.30, Varšava 8.30, Zagreb 52.12, Bu-

dimpešta 35.25. Valute: Hol. goldinarji 2578.50, nemške marke 110.75, švicarski franki 1283.50, italijanske lire 346, francoski franki 533.50, angleški funti 258, dolarji 71, dinarji 203, lei 118.50, lei 82.75, avstrijske krone 10.80, poljske marke 8.90.

— g Padanje cen. O padanju cen piše »Agramer Tagblatt« na uvodnem mestu in izvaja med drugim: »Vkljub raznim zaprekam za naravni razvoj tudi pri nas ne bomo dolgo čakali na padanje cen. Danes občinstvo ne dela znatnih kupčij, zlasti zategadelj ne, ker vsakdo pričakuje, da bodo cene v glednem času padle. Zato so prodajalne prazne, dočim so skladišča pri večini trgovcev napolnjena z blagom. Ni se torej čuditi, da je sedaj zelo malo malo trgovcev, ki bi blago nakupovali, ker so raje brez blaga, kakor da bi riskirali izgubo. Padanje cen, s katerim je brezpozorno računati že v najbližji bodočnosti, bo zavilo vrat onim trgovcem, ki delajo s konjunkturo, torej vojnimi dobikarjem. Solidne trgovce bodo pri tem manj trpele in bodo zadovoljne, ako se bodo rešile s oteklim očesom.«

— g Načrti za sanacijo avstrijskih financ. »Bohemian« poroča v eni svojih zadnjih števil o načrtih za sanacijo avstrijskih financ. Po teh načrtih bi bili krediti, sklenjeni z inozemstvom stavljeni pod kontrolo zveze narodov. Glede novega žigosanja avstrijskih kron trdi list, da se bo ob tej priliki odtegnilo 20 odstotkov. To vest se mora seveda sprejeti le z veliko rezervno. Namen novega žigosanja bi bila, da se ugotovi točno množina papirnatega denarja v Avstriji in da se posesniki večjih vsot prisili, da prijavijo, odkod te svote izvirajo.

— g Licitacija odpadkov v delavnici za vojaške obleke v Vevčah. Uprava delavnice za vojaške obleke v Vevčah (železniška postaja Zalog) priredi dne 23. junija 1921 ob osmih II. ofertalno licitacijo izločenih odpadkov (ostankov), ki so v njenih skladiščih in ki jih je dosedaj okoli 192.186 kg. Odpadki so iz starega usnja, suknja, platna in jute, potem iz raznih starih vrvi, podprog, kožuhovalne (krzna), različne pločvine in medi, konečno novi odpadki suknja, platna in črne satina, nastali pri krojenju nove obleke. Pogoje ob katerih se prodajo ti odpadki, kakor tudi odpadne same lahko pregledajo ponudniki do dne licitacije v omenjeni delavnici vsak delavnik med uradnimi urami. Reflektanti se morajo licitacije udeležiti osebno. S ponudbo vred morajo ponudniki v posebnem zavitku položiti kavdio, in sicer naši državljani 10%, tujci pa 20% celokupne ponudne vsote. Sicer pa veljajo za to drugo ofertalno licitacijo analogno določila zakona o nabavi vojaških potrebščin v zvezi z zakonom o državnem računovodstvu.

— g Čisti dobiček železne eksportne družbe Greinitz. Gradec, 4. aprila. Znana železna eksportna družba Greinitz izkazuje v svoji bilanci letos 2.668.792 K čistega dobička in bo izplačevala 20% dividende.

— g Amerika in nemško jeklo. Iz Newyorka poročajo: Ob priliki banketa trgovske zbornice je izjavil »jekleni kralj« Schwab, da bo Nemčija v Evropi kmalu izpodrinila Zedinjene države in zaveznike, ker bo lahko dobavljala jeklo za 20 dolarjev pri toni cenejše, kakor ostale produktivne države. Vzrok temu pojavu je iskati v tem, da imajo nemški delavci mnogo manjše plače od delavcev v ostalih državah.

— g Statistika o žetvi 1920 v naši kraljevini. V ministrstvu za poljedelstvo se je te dni izdelala statistika o žetvi leta 1920. To je prva statistika, ki je bila sestavljena za vso zedinjeno kraljevino in za vse proizvode našega poljedelstva. Po tej statistiki stoji Srbija na prvem mestu produkcije. Statistika je razdeljena na osem delov po raznih panogah poljedelstva.

— g Francoska industrija. Francoska velika industrija zahteva, da vlada podpira izvoz francoskega železnega blaga v Švico, Italijo in prekomorske države. Vlada bi morala organizirati oddajo nemškega koksa Franciji po nižjih cenah. Nemška težka industrija pravi, da bo Francija z okupacijo Poruhrja dobile tolike količine najboljšega koksa, da bo lahko prehitela angleško industrijo.

Darila.

Upravi našega lista so poslali za: »Jugoslovensko Matico«, Gg. Anton in Marica Mucha v Metliki 80 K, mesto cvetlic na krsto pokojnemu g. Otnar Lavtarju, nadporočniku v Mariboru in g. Ana Kržič iz Rakitne 100 K, mesto venca na grob gospe Ane Brezec iz Beguni pri Cerknici. Skupno 180 K.

»Dom Sokola I.« Učenka Hela Gandejssek, tu 14 K.

»Ciril - Metodovo društvo«. V. odd. pošt. ravnat. K 42.84.

— Darilo. Rodbina deželnega predsednika g. dr. Baltiča je darovala v počaščenje spomina gospe Amalije Zervajove Družbi sv. Cirila in Metoda 500 kron in podpornemu društvu jugoslovenskih akademikov v Ljubljani 500 kron.

Srčna hvala!

Najnovejša poročila.

IZID OBČINSKIH VOLITEV.

—d Litija, 3. maja. Izid občin-
skih volitev: JDS 3 odborniki, SLS
9, SKS 3, NSS 1.

—d Zagorje ob Savi, 3. maja.
JDS 2 odborniki, SLS 3, NSS 5,
JSDS 3, komunisti 11 odbornikov.

—d Višnja gora, 3. maja. JDS
5, SLS 5 odbornikov.

POGAJANJA Z ITALIJO SE NADALJUJEJO.

—d Beograd, 3. maja. V neka-
terih dneh se bodo po vsej priliki
začela pogajanja med Italijo in Ju-
goslavijo, ker po zadnjih vesteh iz
Rima namerava Italija izpolniti
vse klavzule rapalske pogodbe.
Ako Italija takoj izvrši evakuacijo,
se bodo nadaljevala pogajanja mo-
goče še ta teden, vsekakor pa do
15. t. m., ko se vrne delegat Luc-
cioli.

TRGOVINSKA POGAJANJA MED ČEHOSLOVAŠKO IN AV- STRIJO.

—d Beograd, 3. maja. Presbire
poročila iz Prage: Trgovinska poga-
janja med Čehoslovaško in Nem-
ško Avstrijo napredujejo povoljno.
Avstrijski trgovinski minister od-
putuje danes v Prago, kjer se bo
podpisala pogodba.

POLITIČNA VOJAŠKA PO- GODBA MED ČEHOSLOVAŠKO IN ROMUNIJO.

—d Beograd, 3. maja. Presbire
poročila iz Prage: Politično-vojaška
pogodba med Romunijo in Čehoslo-
vaško stoji na bazi ohranitve inte-
gritete mirovnih pogodb.

GRKI IN ALBANCI.

—d Beograd, 3. maja. Presbire
poročila iz Aten: Iz Janine se poro-
ča, da je bilo 7 uglednih Albancev
aretiranih radi špijonaže. Pri njih
so se našli dokumenti, ki dokazu-
jejo njihovo krivdo.

—d Beograd, 3. maja. Presbire
poročila iz Aten: Ko so bile v Ko-
rici na veliki petek cerkvene sve-
čanosti, so oboroženi Arnavti na-
padli grški spreved. Bilo je ubitih
11 Grkov, mnogo pa ranjenih.

POLITIČNA SITUACIJA.

—d Beograd, 3. maja. Presbire
poročila: O velikonočnih praznikih
ni bilo nobenega večjega politi-
čnega dogodka, ker so skoro vsi
ministri zunaj Beograda. Tudi ni
bilo klubovnih sej, ker so tudi po-
slanci zapustili Beograd. Kmalu se
bo vršila seja ustavnega odbora, ki
bo začel delo glede predlaganih iz-
prememb pri posameznih točkah
ustave. Kakor se javlja, bodo šle
vlada in vladne stranke opoziciji
kolikor mogoče na roko ter bodo
poizkušale sprejeti vse zmernejše
predloge ustavnega odbora. Sploš-
no se računa, da se bodo pri teh iz-
premembah v glavnem ozirali na
predloge onih strank, ki so v politi-
čnem naziranju bližje vladi. Rekon-
strukcija kabineta se bo izvršila
še po sestanku konstituante. Raz-
položenje v klubih glede glasova-
nja o ustavi ni znano, ker bodo pri-
šli poslanci v Beograd šele po 6.
t. m. Po vsem tem je politična situ-
acija ista kakor je bila pred praz-
niki.

UREDITEV POMORSKE PLOBVE.

—d Beograd, 3. maja. Para-
plovna družba Ungaro-Croata jav-
lja, da današnje razmere ne dopu-
šajo, da bi se prometna služba ta-
koj vzpostavila tako, kakor je bila
pred vojno. Vendar bo, uvažujoč
potrebe prebivalstva, družba uredi-
la redno plovno službo, kakor hitro
bodo dotični kraji evakuirani, ta-
kole: Enkrat na teden voznja Ba-
kar » Senj » Biograd » Šibenik » Tro-
gir » Kaštela » Split; enkrat na te-
den Bakar » Kraljevica » Crkvenica
» Selbe » Novi » Senj » Baška »
Rab » Novalja; enkrat na teden
Bakar » Kraljevica » Crkvenica »
Selbe » Novi » Senj » Stari
grad » Jablanica » Karlobag » Novi-
grad » Obrovac; dvakrat na teden
Bakar » Kraljevica » Omišalj » Ma-
linska » Krk; enkrat na teden kakor
glavna proga za Dalmacijo do Ko-
tor: Bakar » Split » Korčula » Zele-
nika » Kotor.

VOLILNO GIBANJE V PRI- MORJU.

— Trst, 3. maja. Volilno giba-
nje je v polnem teku. Italijanske
stranke spravijo svoje ljudi na vo-
lišče gotovo do zadnjega moža.
Pritisk je ogrožen in vse stranke
poudarjajo, da gre pri volitvah za
italijanstvo. Kakor se trudi na
eni strani, da privedejo vse svoje
volilce do volilnih žar, tako nape-
najo po drugi strani vse sile, da bi
šlo kolikor mogoče malo Jugoslo-
venov volit. V Trstu ponujajo ve-
like vsote, s katerimi naj bi slo-
venski agitatorji na Kras, pa pod-
kupili ljudi, da bi volili za Italijane
ali se vsaj vzdržali volitev. Poseb-
no hudo je v Istri. Okoli Pazina iz-
prauje volilni komisar Fiorentu
naše ljudi, kako bodo volili. Ker o-
govarjajo, da bodo volili jugoslo-
vensko narodno stranko, komisar
zagrozi vsakemu, da kdor glasuje
za to stranko, glasuje proti vladi.
Tako se krši volilni zakon s strani
državnega funkcionarja. Fašisti ho-
dijo po Istri od vasi do vasi in pre-
tmetom, da jim zažgo hišo, ako ne
bodo glasovali za italijanski nardo-
ni blok. Čeprav je glasovanje tajno,
bodo vendar fašisti vedeli, kako je
kdo volil. Tako pravijo sami. In
gorje onemu, ki ne voli italijanske-
ga bloka! Učiteljca Vojnica v Sv.
Katarini pri Pišcu so fašisti prijeli
in odpeljali v Ljubljano pri Pulji, kjer
mora ostati, dokler ne skončajo vo-
litve. Jugoslovenskega kandidata
Toma Heraka iz Sv. Lovreča Pa-
zenatskega so karabinjerji zaprli in
ga zvezali, ker so našli na njegovem
domu dva revolverja, ki jih je rabil
za obrambo proti lopovom, ki se
klatijo po vaseh. Zeni njegovi so re-
kli, da ostane v zaporu, dokler se
ne izvrše volitve. Dr. Wilfan je ta-
koj podal protest pri generalnem
civilnem komisariatu in zahteval
izpustitev kandidata Heraka. Kako
so postopali Italijani pri sestavi vo-
lilnih imenikov, je razvidno iz tega,
da so vpisali v imenik v neki občini
namesto 4000 naših volilcev komaj
111. Po tem se lahko presodi, koliko
tisočev in tisočev naših volilcev je
po Istri izpuščenih in izbrisanih.
Teror po Istri je velikanski. Raz-
meroma najboljšje je na Goriškem
in Notranjskem. Po vsej goriški de-
želi se vrše shodi, ki so vsi dobro
obiskani. Neki veletržec v Trstu je
ponujal nekemu Slovence 40.000
lir, da bi šel med goriške Slovence
vplivat, da bi volili za Italijane. Pa
še razne udobnosti iz Rima mu je
obljubil. Slovenec je z indignacijo
zavrnil ponudbo. Kljub vsemu na-
silju, ki se vrši nad Jugoslovenci, iz-
rekajo vendar vsi trije primorski
listi prepričanje, da pojdejo Južo-
slovenci v najboljšeštem številu na
volišče. Rezultat seveda ne bo tak,
kakor bi bil, ako bi se varovala vo-

lilna svoboda in bi ne bili volilni
imeniki, zlasti v Istri, v tako veliki
meri potvorjeni. Listi zahtevajo, da
vlada mora braniti zakon, drugače
se bo kompromitirala in dala Južo-
slovenom v roke dokument, ki bo
raznesel v svet obtožbo proti Itali-
janom.

— Rim, 3. maja. Italijanski listi
prišajo povsem izmišljena poro-
čila o preganjanju in pobijanju Ita-
lijancev v Dalmaciji. Lažejo, da je
v Splitu tekla kri italijanskih žrtev,
da so na Korčuli napadli italijan-
skega konzula itd. Gole izmišljoti-
ne čisto brez vsake podlage, ali na-
pisane v svrhu, da bi se še bolj raz-
palilo fašistovsko divjanje po Julij-
ski Benečiji in bi to pomagalo Ita-
lijanom pri volitvah. Takih podlo-
sti so zmožni samo italijanski naci-
jonalisti!

KAKO ŠKOF BARTOLOMASI IZGA- NJA SLOVENSKI JEZIK IZ CERKVE.

Trst, 3. maja. Pri starem Sv. Antu-
nu je odpravljena slovenska pridiga,
slovensko petje pri maši, krščanski
nauk, sploh vsa slovenska služba bo-
žja. Slovenski verniki so silno razbur-
jeni. Ali vse intervencije pri škofu ne
pomagajo nič. Ko je neka slovenska
pobožna žena radi tega pokleknila
pred škofa in prosila, jo je nevljudno
zavrnil in siknil razžaljivo besedo: To
je komedija! Škof pravi Slovincem, da
je zanj boljše, ako se zameri 300 Slo-
vincem kakor pa če bi se zameri 5000
Italijanom! Možno namreč šteje Sloven-
ce, kakor hočejo na magistratu. Cer-
kvenega kneza dolžnost pa je, da se ne
zameri nobenemu, marveč skrbi, da so
v cerkvi uzadovoljeni vsi verniki. Ali
cerkev v Trstu je nacionalistično pri-
krojena. Pravi je imel slov. duhovnik,
ki je rekel škofu v obraz, da je sloven-
sko službo božjo pri Sv. Antonu odpr-
vil samo italijanski nacionalizem. To
je edini razlog. Fašisti se globoko kla-
najo škofu in ga visoko časte. On je
njihov mož.

Trst, 3. maja. V Sv. Lovreču Pa-
zenatskem v Istri imajo novega župnika.
Škof je izgnal po fašistih Hrvata in po-
slal takoj Italijana za župnika. Hrvat-
ski ne zna nič. Drugi duhovnik je na-
rodni odpadnik, izdajca, ki sovraži
vse, kar je hrvatsko. Uvedel je italijan-
sko pridigo. Da bi mu ljudstvo ne po-
begnilo od maše, zapira cerkevna vr-
ata med mašo in pridigo. 85% prebiva-
stva je hrvatskega, v cerkvi pa sama
italijanščina. Kako je že pisal »Slove-
nec«? Da je škof Bartolomasi Južo-
slovenom zelo pravičen pastir!

USTAJA V GORENJI ŠLEZIJI.

—d Opolo, 3. maja. Poljsko
vstaško gibanje podaja po poročil-
lih, dospelih do današnjega večer-
a, to sliko: Razen nekaterih mest
so malone vsi kraji osrednjih in juž-
nih okrožij v oblasti oboroženih
poljskih vstašev. Tudi v okrožjih
Lublincu, Velikih Strelah in Tar-
nowicah je največ krajev v polj-
skih rokah. Železniški promet v
Gornji Šleziji je popolnoma ustav-
ljen. Vzdržuje se samo omejen ni-
halni promet v severnih okrožjih.
Iz Rybnika in Pštine še ni nobenih
natančnejših poročil, vendar je tu-
di ondoli položaj prejkone jako re-
sen. Medzavezniške čete so pre-
iskale več zasedenih krajev. Vstaši
so večinoma mladi ljudje, oboro-
ženi z različnim orožjem. Imeli so
tudi tovrstne automobile, težke
strojne in metalce min.

Breslau, 4. maja. Vstaši so se iz
mest, ki so jih zasedli včeraj nena-
doma, umaknili na deželo. Posrečilo se
je napraviti v mestih red, dočim vlada po-
deželi še velik kaos. Predsednik glosa-
valne komisije, italijanski general De
Marini je izjavil, da odredi najstrožje
mere proti vstašem in da upa, da bo
zatrli vstajo v teku treh dni. Regularne
poljske čete doslej še niso prekorale
meja. V južnih okrožjih je vstaja še
v polnem teku, medtem ko v okrožjih
Katovice, Černovice in Beuthen vlada
mir. — Poroča se o nadaljnjih krvavih
dogodkih. V Miechovicu so vstaši umo-

rlili ravnatelja premogokopa Korna, v
Košutinu so vstaši naskočili žandar-
merijsko postajo ter ubili 2 orožnika,
medtem ko so 4 izginili brez vsakega
sledu. V okrožju Ples so energično na-
stopale italijanske čete. Vstaši so tu
ubili enega italijanskega majorja. V
okrožju Lublinice so ubili na cesti dva
italijanska častnika. V Antonienhütte v
Katovicah so naskočili Poljski policijs-
ko stražnico. Ker policija ni imela za-
dostnega orožja, se je vdala, a vstaši
so pomorili vseh 17 stražnikov.

DR. SIMONS O VSTAJI V ZGORNJI ŠLEZIJI.

—d Berlin, 3. maja. V zbornici
je izjavil državni minister dr. Si-
mons: Pred malo urami je medza-
vezniška komisija sporočila, da je
trdno odločena, vzdržati mir in red.
Nevarnost zopetne vstaje v Gore-
nji Šleziji je ogromna in njene po-
sledice bi bile nedogledne. Nem-
ško prebivalstvo Gorenje Šlezije
mora odkloniti vsako odgovornost.
Odgovorni so samo poljski hujskači
in odgovorni organi, ki menijo, da
bodo siloma mogli doseči, kar jim
je po pravici in po glasovanju za-
branjeno. Poslanec Schulz-Brom-
berg (nemški nacionalalec) pogrša
vsako omembo o tem, kaj namerava
storiti vlada, ako odpove medza-
vezniška komisija. — Državni mini-
ster dr. Simons veli: Ne smatram
za umestno, da bi sedaj v času, ko
bomo oddali svoje brzojavke v
glavnih mestih zaveznikov, podali
izjavo, kaj mislimo storiti, ako se
nam odreče pomoč zaveznikov.

NEMCIJA MORA ODGOVO- RITI DO 12. MAJA.

—d London, 3. maja. Iz Pariza
pozvana reparacijska komisija do-
spe jutri v London in bo poslala
Nemčiji protokol, glede katerega
se mora odgovoriti do 12. maja
opolnoči.

VRHOVNI SVET IN NEMCIJA.

—d Pariz, 3. maja. Agence Ha-
vas poroča iz Londona: Na današ-
nji seji vrhovnega sveta sta izva-
jala admiral Beatty in Grassett, da
bi eventualne odredbe na morju ob-
stale v blokadi Nemčije in zasedbi
Hamburga s sodelovanjem čet na
kopnem. Finančni izvedenci so se
stavili memorandum o pogojih in
jamstvih za plačila. Sklenilo se je
sestaviti garancijski odbor, kar je
včeraj na britanski strani zbuja-
lo pomisleke. Vrhovni svet je sklenil
poslati vladi Zedinjenih držav br-
zojavo, v kateri se vabi, naj po-
šlje zastopnike v vrhovni svet, v
poslaniški svet in reparacijski o-
dbor. Po informacijah vrhovnega
sveta znašajo dohodki na carinski
črti ob Renu v enem mesecu 150
milijonov papirnatih mark.

BLOKADA NEMCIJE.

— Pariz, 4. aprila. Šef francoske-
ga mornariškega štaba Grassot je od-
potoval v London, da se pogaja z an-
gleško admiraliteto, da naj se tudi an-
gleška mornarica udeleži blokade Nem-
čije. Po francoskih načrtih bi se imela
blokirati luke Hamburg, Bremen in
Stettin.

AMERIKA PROTI BLOKADI NEM- CIJE.

— London, 4. maja. »Daily News«
poroča iz Washingtona, da je dobil an-
gleški poslanik od ameriške vlade za-
trdilo, da bo Amerika protestirala pro-
ti blokadi Nemčije.

AVSTRIJA BREZ ŠLEZIJSKEGA PREMOGA.

— Berlin, 4. maja. V svojem go-
voru v parlamentu je izjavil včeraj dr.
Simons, da vsled vstaje v Zgornji Šle-
ziji ne bo mogoče dobavljati Avstriji
šlezijskega premoga.

PADANJE CEN TEKSTILNIM IZ- DELKOM NA DUNAJU.

— Dunaj, 4. maja. Kriza v tekstilni
industriji vedno bolj narašča. Prvič po
vojni se vidi izločena okna prenapol-

njena s tekstilnimi izdelki po znatno
znižani ceni. Italijanski in angleški tr-
govci ponujajo v vedno večji meri mno-
žine blaga po nizkih cenah.

Raznoletost.

* Antisemitski nemiri v — Pale-
stini. Iz Pariza poročajo, da so izbruh-
nili v Palestini veliki antisemitski ne-
miri, tako da je bil angleški komisar
prisiljen, da proglasi proki sod.

* Živa pokopana. V Londonu vzbui-
ja veliko pozornost slučaj mlade hčer-
ke bogate angleške rodbine. Deklica je
bila težko bolna na pljučih in se zdravi-
la v nekem sanatoriju. Bolezen je tako
napredovala, da so zdravniki izjavili,
da so njeni dnevi šteti. Nekega dne do-
be roditelji obvestilo, da je deklara
umrla in da naj pridejo na pogreb. Ro-
ditelji so prišli v sanatorij in našli hčer-
ko v postelji brez vsakega znaka živ-
ljenja. Čez dva dneva je bil pogreb.
Zvečer je hotel grobar zakriti grob, a
je začul iz krste trkanje. Ni se ustrašil,
marveč je z orodjem odprl krsto ter
našel deklaro živo. Zavil jo je v veliko
ruto in jo odnesel k roditeljem, ki so
bili iznenadeni, ko so videli hčerko, ki
so jo malo prej pokopali. Živo. Zdrav-
stveno stanje deklare se sedaj hitro
bolja, tako da obstoja upanje, da okre-
va. Kako je moglo proglasiti v sanato-
riju zdravnika, da deklara za mrtvo, še
ni pojasnjeno.

* Koroški železnice tudi v Češkoslo-
vaški. Koroški železnice iz Prago so
oblasti na posedi ljudskega štetja do-
gnale, da so stranke vzele pri aprovi-
zaciji za 1.050.256 oseb na mesec več
sladkorja, kakor je pa oseb. Množina
na ta način preko potrebe dvignjenega
sladkorja je dosegla mesečno 150 va-
gonov.

Poizvedbe.

— V opernem gledališču se je na-
šla ženska pompadura z dvema ključ-
ma. Dobi se na balkonu, levo, pri bilji-
terju.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Poslano.*

Odprto pismo poverjeništvu za social-
no skrbstvo v Ljubljani.

Sosvet stanovskega urada v
Ljubljani je na podlagi stanovske
naredbe št. 747, ur. l. 1, § 30 mene z ne-
kim drugim reflektantom predlagal
hišnem gospodarju na izbiro, kakor
je hišni gospodar mene izvolil. Mislil
bi človek, da se ta sklep ne da ovreči,
ker je bil storjen na podlagi gori ome-
njene naredbe, ki je danes še v polni
veljavi. Toda gospod pri poverjeniš-
tvu ste ta sklep samostojno ovrgli in
proti gospodarju volji — dasi do pre-
klica nakazali stanovanje drugemu re-
fektantu, katerega gospodar na noben
način neče kot stranko. Vprašam Vas
javno, jeli velja omenjena naredba za
vse stranke ali samo za gotove ljudi in
na podlagi katerega paragrafa si do-
voljujete tako kršenje v naredbi zajam-
čene pravice hišnih gospodarjev? Ako
živimo v demokratični državi, v kateri
imajo vsi državljani iste pravice in
dolžnosti, se ne sme delati nobene raz-
like med »nižje« ali »višje« stojišči
državljanom. Jaz Vas torej javno po-
zivljam, da prekličate svoj krivični od-
lok in nakazate stanovanje meni, kakor
je gospodar odločil, ker tega nikdo ne
more prisiliti, da mora sprejeti njemu
vsiljeno stranko, drugače je imenovana
naredba kos papirja, katerega naj se
zmečka in vrže v koš. Ako ima hišni
gospodar dolžnosti in se brez paragrafa
od njega iztirjajo davki, sme tudi zaht-
vati, da vlada spoštuje svoje lastne
naredbe in varuje gospodarje nasilja,
ako ji pa to ni mogoče, potem se po-
sploh preneha vsak red.

V Ljubljani, dne 3. maja 1921.

Ivan Smrekar,
univerzitetni kvestor.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo
odgovorno, kolikor določa zakon.

Tovarniška zaloga papirja.

Šolskih in pisarniških potrebščin.
Založništvo raznovrstnih razglednic.

M. Tičar, Ljubljana.

Hiša enonadstropna se zamenja

za pritično event. proda
po ugodni ceni v predmestju Ljubljane,
skoraj nova, vodovod v hiši. Pismene
ponudbe na upravnštvo Slovenskega
Naroda pod »Predmestje 3112«.

Tiskarna

v Sloveniji, se proda. Vprašanja
pod »V. P. 59/3118« na uprav.
Slovenskega Naroda.

Koncipijenta

sprejme dr. Jos. Karlovšek,
odvetnik v Celju. Vstop ta-
koj. Plača po dogovoru.

Jšče se družabnik

s ca. K 500.000 za večjo trgovino.
Cenjene ponudbe na uprav. Slov. Na-
roda pod »Družabnik/3092« do 8. maja.

Zdravnik

v Aidovščini išče
namestnika

za daljšo dobo. Letni dohodek ca.
35.000 lir. V prvi vrsti italijanski dr-
žavljan. Ponudbe naravnost na dr.
Lokar, Ajdovščina, Venezia 6111a
— Italija. 3111

Stružnica

dobro ohranjena, kompletna, napredaj.
Cena K 15.000. Naslov v anončni eks-
pediciji Al. Matelič, Ljubljana. 3107

Sprejme se

v vseh kontorskih poslih izvežbana
pisarniška moč, zmožna slovenskega,
nemškega in hrvatskega jezika, stro-
jepisja i. t. d. Ponudbe na uprav. Slo-
venskega Naroda pod »Kontor/3096«.

Pozor!

Proda se 5 vinskih sodov od
280 — 480 l. Železna reklamna tabla
s stolom, strednik z mramornatimi
ploščami za restavracijo, kuhinjska po-
soda, krožniki steklena stena in raz-
lična vrata. Vse po ugodni ceni. Po-
izve se v Kolodvorski ul. št. 26. 3116

Išče se

sedlarski pomočnik

zmožen samostojno voditi sedlarsko,
lakirarsko in tapetniško obrt. Hrana
in stanovanje v hiši, plača po dogo-
voru. Prednost imajo starejši. Marija
Tušek, p. Škofja Loka. 3105

Zaboji,

plöčevinaste doze, in lestva na prodaj
pri Kirbischnu, Kongresni trg 8.
3104

Kupim večje posestvo

v prijaznem kraju blizu železniške po-
staje, najraje na Goriškem. — Po-
nudbe s popisom posestva, kraja in na-
vedbo cene na upravo Slov. Naroda
pod »F. H./3094«. 3091

Kdor preskrbi

mirni stranki brez
otrok stanovanje
obstoječe vsaj iz ene ali dveh sob za
maj ali junj. Pod nagrado. Ponudbe
pod »Junij 3059« na upravo Sloven.
Naroda. 3059

Elektromotor,

220 volt 2 do 4
konjske sile, kupi
J. Rojc, Moste-Ljubljana. 3120

Zenitna ponudba!

Intelektualni slikarski mojster, 40
let, želi v zakon gospodično ali
vdovo s primernim premoženjem. —
Pismene ponudbe pod »Slikarstvo 3113«
na upravnštvo »Slovenskega Naroda«.

Nogavice

z znamko »ključ« in brez nje
pri Tvornici čarapa, Sarajevo.
Samo na veliko! Cenik zastojni.
Par nogavice znamke »ključ« tra-
ja kakor 4 pare drugih.

Kupijo se Prešernove poezije

v nem-
škem prevodu. Vpraša se v upravnštvo Slov.
Naroda. 3087

Išče se klinčavničar,

ki se razume na
popravilo vagn
mostov. Muzikanti imajo prednost.
Naslov pove uprav. Slovenskega Nar.
3114

Išče se dobra samostojna šivilja za

obleke na dom. 3115» na upravnštvo
Slovenskega Naroda. 3115

Proda se psica

čiste volčje pa-
sme, zelo lepa,
stara 6 mesecev. Ogleda in poizve se
lahko v Rožni dolini št. 260. 3109

Čišna oprava,

še v dobrem
stanju, se ceno
proda. Sp. Šiška, Jernejeva cesta 78, pri
J. Černe. 3110

Proda se: pisalna miza, dalje miza,

6 stolov iz hrastovega
lesa in kuhinjska oprava iz mehkega
lesa. Poizve se v Sp. Šiški, državna
baraka VII, stanovanje 33. 3078

Stenografinja

in kontoristinja z več-
letno prakso išče mesto.
Ponud

Vplačana delniška glavica
K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567
Čekovni račun 12205

Ljubljana, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnemu domu“.
Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Izložbeni aranžer

dobra moč manufakture in modne stroke, želi premeniti dosežanje mesto. Cenj. ponudbe pod šifro „Aranžer/3089“ na uprav. Slov. Naroda.

Pisalni stroj, nov in brezhiben, znamke „Rex“ Visibile z navadnim vozom, se ceno prodaja. Ogleda se pri Jadranski zavarovalni družbi, tu pod Trančo 2. 3082

Kmetovalci, pozor!

Neverjetne uspehe dosežete pri prašičih govedih itd. ako primešate krmi redilni prašek **Redin** lekarnarja Piccolija v Ljubljani. 11 68

G. F. Jurasek
uglaševalec glasovijev
v Ljubljani
Wellova 12.

Izvršujem uglaševanja ter popravila glasovijev in harmonijev specijalno strokovno, točno in ceno.

NOTTER i DRUG Zagreb,

nalazi se privremeno u skladištu Illica 21. Tel. 9—27. — Preporuča: **Kontinental** pisane strojeve i sve potrebšćine. — Blegajne sigurne proti vatru i provali u svim veličinama. **Sirojeve za umetovanje** svoju sustava sa pripadajućim, kao i sve ostale uredske potrebšćine. — Uz najumejerenije cijene.

Manufakturna trgovina

M. Hribernik, Ljubljana, Koledverska u. 26,
prodaja vse vrste manufakture po konkurenčnih cenah
V zalogi ima tudi sukanec po K 110.—

Prostovoljna javna dražba

7 barelov sikativa se vrši v sredo, dne 11. maja 1921 ob 9. uri zjutraj v skladišču vrške „PROMET“ v Ljubljani, Rimska c. 24. Dražbeni pogoji so na vpogled do navedenega dne ob običajnih uradnih urah v mestnem ekspeditu, Mestni trg 27/III.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 2. maja 1921.

Županov namestnik: dr. Zarnik.

V nedopovedljivi žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je 3. maja ob 11-30 h po noči odšel pre-rano od nas po dolgi, jako mučni bolezni previden s tolažili sv. vere v 64. letu starosti naš predobri, nenadomestljivi soprog, oče, stari oče in tast

IVAN HITI

V četrtek, dne 5. maja ob 5. uri popoldne ga spremimo k zadnjemu počitku na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 3. maja 1921.

Žalujejo rodbini Hiti in Schmidt.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša predraga teta, gospa

Marija Erman

vdova žel. nadspovednika in posestnica

po kratki in mučni bolezni v 81. letu starosti danes ob 1. uri popoldne mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage bove v četrtek ob 4 uri popoldne v Šmartnem.

Blag ji bodi spomin!

Šmartno pri Ljuti, 3. maja 1921.

Žalujejo ostali.

Središnja češkojugoslov. knjižara
naklade te zavod za oglaševanje J. Herejk Zagreb. — **Novo:** Jirasek Filozofičke historije — jubilejno prvo hrvaško izdanje K 30. — Bogati izbor domače i inostrane literature. — Razglednice umjetničke. Generalno zastupstvo za državu SHS ruskih naklade u Čehoslovačkoj republici. — Na zalitni izbor ruskih knjiga! 3030

Iščem izboljševalce zobotrehcev

Ponud. vz vzorci na naslov PROKOP KROUPA Praha, Král Vinohrady, Jungmannova tř. 31. Československá. 2977

la Portlandcement

na drobno in debelo, cem. cevi, plošče za tlak stopnice iz umetnega kamena in dr. cem. izd. dobavlja najceneje

Bezenska tvornica J. Čihlar Ljubljana.
Izvrševanje hišnih kanalizacij. 2574

Sobo s hrano ali brez nje iščeta za takoj 2 češka samska uradnika. Dopist pod „Snažnost/3088“ na uprav. Slov. Naroda. 3088

Proda se lepa plišasta salonska garnitura po jako primerni ceni. Ogleda se lahko vsak dan, med tednom od 2—3 ure. Naslov pove uprava Sloven. Naroda. 3070

Proda se

pianino, harmonij, citre, razno pohištvo, razni tehnični instrumenti, prazni sodi, steklenice, antikvitete in drugi predmeti. Vprašati pri **Mariji Apšič**. Rečica ob Paki št. 35. 3097

Odgojiteljica

se išče k 2 otrokoma. Informacije daje strokovno tajništvo UJU v Učiteljski tiskarni vsak popoldan od 3.—4. ure. 3081

Učenec,

zdrav, krepak deček iz poštene rodbine s primerno izobrazbo, se sprejme v trgovino z mešanim blagom A. Pogacnik v Cerknici. 3066

Samostojen trgovec

za vodstvo trgovine z živino, prašičev, masti ter mesnih izdelkov proti plači in participaciji se išče. Dohodki zelo veliki. V pošto pride pridna, agilna in podvzeta oseba, ki zna te vrste trgovino dobro organizirati zlasti eksport. Ponudbe na eksportno trgovino „IMPEX“ v Ljubljani. 3055

Večje industrijsko podjetje sprejme pod ugodnimi pogoji

knjigovodja

z večletno prakso, ki je obenem samostojen korespondent v slovenščini in nemščini. Reflektira se samo na prvovrstno moč. Obširne ponudbe pod „Prima mot 3015“ na upravo Sloven. Naroda. 3015

Urbo in protje

kupim v vsaki množini. Ponudbe na **Viktor Horvat, Radovičica**. 3084

Pisalni stroji

znamka Omega ravno kar dospeli. Nudi jih po najnižji ceni „IMPEX“, importna in eksportna družba v Ljubljani, Krekov trg št. 10. 3022

Lasne mrežice

enostavne in dvojne, barvo in masti za lase, lasnice, zaponke, šminke in puder, mastiki, sredstva za negovanje nohtov, Kalodoni in krtacke za zobe, najboljši parfumi ter brivsko in toaletno milo, vse prvovrstno blago blago, priporoča

Štefan Sirmoli,

Ljubljana, Pod Trančo 1.

Prvovrstna

Es-ka

kolesa

Najfinije predvojno, kvalitetno blago.

J. GOREC, Ljubljana,

Gospodsvetska c. 14.

Po ceni in veliki zaloga novih dvokoles

različne pnevmatike tudi za otročje vozičke, šivalni stroji, in vsakovrstni deli pri Batelju, Ljubljana, Stari trg 28. Srečujemo se dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji i.t.d. v popravilo. Mehanična delavnica Karlovska c. 4.

Pozor, trgovci s klobuki!

Vsakovrstne klobuke od 160 K naprej imam v veliki zalogi; tudi lepe velourne klobuke. **Frano Cerar, tovarnar v Štobu, pošte Domžale**. Tovarna je oddaljena 7 minut od postaje Domžale Cene primerno nizke, pošteba točna

Ruska mehanična delavnica

in ključavničarstvo „JAKORJ“

Montaža raznih strojev, remontaža avtomobilov, motokiclov in koles (biciklov), poljedelskih strojev in ključavničarska dela.

Naročila se sprejemajo. Odgovorna dela pod nadzorstvom ruskega inženirja.

Ljubljana.

Karel Kotnikova ulica. Ledina.

Priporoča se prvovrstni

atelije za tkalstvo

Filip Pristou

Ljubljana, „Hotel Malič“. 2990

Jadransko morskopopališče

otok Gradec (Grado) pri Trstu, najlepše obrežje Italije. Veliko kopališče in 1400 obalnih šotorov. Prvovrstni hoteli, penzije, privatne hiše, kavarne. Pojasniti:

Adriabader-Aushkunftszentrale Wien I.

Kärntnering 6 in Kurkommission Grado.

Sezija april-oktober.

Klavirje

uglašuje in popravlja solidno in točno ter gie tudi na deželo.

Felix Pouše, Ljubljana, 45.

Špedicijska firma

Ludovik Ševar, v.d. na Raketu izvršuje točno in najhitreje vse v to stroko spadajoče posle, tudi ocarinjenje. 2535

Žaga in mlin

z večjo stalno vodno močjo v Savinski dolini se prodaja. Resni kupci naj javijo svoje naslove pod „Lepi dohodki“ na upravo Slov. Naroda. 2758

Stavbne potrebšćine:

Portlandcement, židno in strešno opako, cementne strešnice, cementno-azbestni škrlji (eternit), cementne cevi, dreznice cevi, apno, Watproof (cerezit), asfalt, izolirne plošče, lesni cement, pristno strešno lepenko št. 80, 100 in 120, strešni lak, kataran, karboline, gips i.t.d. dobavlja **Ljubljanska komercialna družba**

Ljubljana, Steiweisova cesta 13.

Telefon št. 409.

NOTTER i DRUG Zagreb,

stručna trgovina uredskog namještaja, blagajna, pisanih strojeva i svih potrebšćina, preporuča svoje bogato skladište stolaca i fotelja kao i ostale proizvode iz savijenog drveta uz vrlo povoljne cijene, na malo i veliko. Nalazi se privremeno u skladištu **Illica 21**. Telefon 9—27.

3000 moških klobukov

najfinije iz zajeke dlake „**Marco Vitoria**“ na prodaj samo na debelo pri **Michela Gorin, Trst (Trieste) Via della Fonderia 3**, zastopnik tvornice klobukov **Canova & Co — Biella (Italija)**. Velika zaloga. Nizke konkurenčne cene. 2944

AUTO

Austro-Fiat, 35 HP, električ. razsvetljava Bosch, pogon od znotraj, 6 sedežev, modernega tipa, popolnoma nov se prodaja. Kje, pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 2965

GRICAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernova ul. 9.

Največja zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Blago za obleke in plašče.

Obleke po meri se zgotovijo točno po naročilu.

Konfekcija za dame.

Modni salon

Stuchly - Maške

Ljubljana

Zidovska ulica št. 3.

Dvorski trg št. 1.

Priporoča

največjo izbero

spomladanskih klobukov čepic in slamnikov.

Popravila se točno izvršujejo.

Zaliti klobuki v zalogi.

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam pritrja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelj **netransakcijski znesek**, ki sie ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošlah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrižajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežemo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakr denar.

Konečno se obracamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna pošteba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.